

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 82

30 жовтня 2012 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 82 2012

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

У центрі уваги3

Аналітичний ракурс

Якименко Ю.

Парламентские выборы в Украине в оценках политиков
и экспертов **5**

Гранчак Т.

Выборы в Верховную Раду: взгляд со стороны **15**

Законодавча влада 26

Виконавча влада 33

Політика 40

Економіка 54

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій. **57**

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Президент подякував виборцям за активну громадянську позицію

Президент України В. Янукович подякував усім виборцям, які проявили активну громадянську позицію та проголосували на виборах до Верховної Ради за майбутнє держави.

«Я вітаю народ України з важливим кроком у розвитку вільної незалежної демократичної держави», – зазначив Президент.

В. Янукович зауважив, що в цілому по країні голосування й підрахунок голосів пройшли мирно та організовано, показали всьому світу відповідальність та мудрість українського народу.

«Я радий, що згідно з попередніми оцінками багатьох українських і міжнародних спостерігачів, включаючи ОБСЄ, вибори з технічної сторони пройшли добре. У виборців був великий вибір серед кандидатів. Процес голосування позитивно оцінили спостерігачі», – зазначив глава держави.

Президент наголосив, що українська сторона працюватиме з міжнародною спільнотою, щоб виправити виявлені спостерігачами проблеми та забезпечити ще більшу демократичність майбутніх виборів (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 29.10*).

Вибори до Верховної Ради України: ЦВК підраховує голоси

Центральна виборча комісія опрацювала 92,63 % бюлетенів. Партія регіонів займає лідируючу позицію, набравши 30,99 % голосів.

За «Батьківщину» віддали голоси 24,84 % виборців, на другому місці перебуває партія УДАР, яка набрала 13,62 % голосів. За Комуністичну партію України проголосували 13,56 % виборців, за Всеукраїнське об'єднання «Свобода» – 10,01 %.

По мажоритарних округах на разі найбільшу кількість голосів отримали кандидати від Партії регіонів – 117 осіб. Від «Батьківщини» перемагають у своїх округах 44 людини, у «Свободи» шанси потрапити до парламенту мають 10 кандидатів, в УДАРу – 5.

У цілому п'ять партій, що проходять до парламенту, зможуть розраховувати на підтримку ще 176 своїх союзників. Ще 49 кандидатів – самовисуванці й представники інших політичних сил.

Станом на 9:30 переважна більшість протоколів в областях оброблена щонайменше наполовину, у багатьох регіонах кількість протоколів наближається до 100 %.

При цьому Київська область залишається найпроблемнішою. Там опрацьовано лише 43,96 % протоколів по одномандатних округах і 42,04 % протоколів по багатомандатному округу.

Найгірший показник демонструє округом № 91. Там балотуються «ударівець» Р. Сольвар, співочий ректор М. Поплавський та представниця «Батьківщини» Л. Онищук. На цьому окрузі оброблено лише 11,37 % протоколів.

Другим найгіршим округом є № 98, де балотуються самовисуванець С. Міщенко, якого «Батьківщина» не взяла у список, та провладний самовисуванець О. Мостіпан. Тут оброблено лише 12,97 % протоколів.

Ще один проблемний округ Київської області – № 95, де триває боротьба між «регіоналом» П. Мельником, представником «Батьківщини» В. Кутовим та «ударівцем» О. Юраковим. Тут оброблено лише 23,59 % протоколів.

У самому Києві проблемним округом є № 223, де триває боротьба між В. Пилипишиним та представником «Свободи» Ю. Левченком. Там оброблено лише 26,7 % протоколів.

Нагадаємо, за уточненими даними Національного екзит-поллу, перше місце на виборах до Верховної Ради отримає Партія регіонів – 28,1 % голосів. Далі слідує «Батьківщина» – 24,6 %, УДАР – 15,4 %, «Свобода» – 12,2 %, КПУ – 11,6 %. Решта партій не подолали 5-відсотковий бар'єр, а значить, не потрапляють до Верховної Ради (**Центральна виборча комісія** (<http://www.cvk.gov.ua>); **Українська правда** (www.pravda.com.ua). – 2012. – 30.10).

Ю. Якименко, м.л. науч. сотр.

Парламентские выборы в Украине в оценках политиков и экспертов

Предварительные итоги состоявшихся 28 октября парламентских выборов, отраженные в результатах Национального экзит-полла, свидетельствуют о том, что в Верховную Раду проходят пять политических сил: Партия регионов, объединенная оппозиция ВО «Батьківщина», УДАР, ВО «Свобода» и КПУ. При этом, по прогнозам, оппозиционные партии «Батьківщина», УДАР и «Свобода» совместно получают от 117 до 127 мест в новой Верховной Раде по партийным спискам.

Данные обработки 81,1 % бюллетеней дают основания Центральной избирательной комиссии заявлять о лидирующих позициях Партии регионов в избирательной гонке.

По состоянию на 16.30 30 октября по данным ЦИК, ПР набирает 30,99 %, объединенная оппозиция ВО «Батьківщина» – 24,84 %. На третьем месте УДАР с результатом 13,62 %. Коммунистическая партия Украины получает 13,56 % голосов, а ВО «Свобода» – 10,01 %. Известно также, что партия Н. Королевской «Украина – Вперед!» получает 1,59 % поддержки избирателей, а «Радикальная Партия» О. Ляшко – 1,08 %, за «Нашу Україну» – 1,09 %.

Как сообщает ЦИК, подсчет 99,13 % протоколов на всех зарубежных округах демонстрирует лидирующие позиции ВО «Свобода». В частности, были обработаны данные 116 зарубежных участков. ВО «Свобода» набрало 23,43 % голосов, Партия регионов – 23,42 %. Примечательно, что разрыв между ними составил один голос (4746 против 4745). Третье место занимает партия В. Кличко УДАР с 22,14 % голосами избирателей, далее следует ВО «Батьківщина» с 19,85 % и КПУ – 3,46 %.

Тем временем объединенная оппозиция «Батьківщина» обнародовала результаты собственного подсчета голосов. Как

сообщили председатель совета объединенной оппозиции А. Яценюк и руководитель центрального штаба объединенной оппозиции А. Турчинов, по их данным Партия регионов занимает первое место и набирает 29,75 % голосов, ВО «Батьківщина» – 25, 17 %, партия УДАР – 12,95 %, ВО «Свобода» – 11,18 %, КПУ – 11,12 %. Эти результаты были получены после обработки 67,8 % протоколов.

«У нас есть предварительные данные, но их нужно проверять, потому что речь идет о каждом отдельно взятом округе. Сейчас наши комиссии работают над тем, чтобы сохранить результат, чтобы результаты в протоколах соответствовали количеству голосов, отданных украинцами за каждого мажоритарщика», – заявил А. Яценюк.

Обозреватели отмечают, что результаты обработки протоколов свидетельствуют о том, что большинство областей Украины поддержали объединенную оппозицию «Батьківщина», а Партия регионов победила в 12 областях.

В частности, по данным ЦИК, ПР получила большинство голосов избирателей в Луганской, Донецкой, Харьковской, Днепропетровской, Запорожской, Херсонской, Николаевской, Одесской, Кировоградской областях, в Крыму и Севастополе. Кроме того, за «регионалов» проголосовали большинство жителей Закарпатья. При этом чаще всего за «регионалов» голосовали в Донецкой области – 65,24 %.

Объединенную оппозицию поддержало большинство жителей Сумской, Полтавской, Черниговской, Киевской, Черкасской, Хмельницкой, Винницкой, Житомирской, Ровенской, Волынской, Тернопольской, Черновицкой, Ивано-Франковской областей и Киева. Самых высоких результатов «Батьківщина» достигла в Винницкой области, набрав 42,5 % голосов.

Львовская область стала единственной, где большинство – 38, 49 % – получила партия «Свобода».

Что касается мажоритарных округов, то, по предварительным данным голосования, лидерство в них удерживают представители Партии регионов. В частности, «регионалы» лидируют во всех 20 округах Донецкой области – главном электоральном поле партии власти. При этом в некоторых ок-

ругах, в частности, в Днепропетровской и Донецкой областях, уже подсчитаны 100 % протоколов.

Как считают эксперты, Партия регионов может рассчитывать на вхождение во фракцию или, по меньшей мере, согласованное голосование 140 мажоритарных депутатов. Анализируя данные о подсчете голосов в одномандатных округах, эксперты отмечают, что значительные шансы на победу имеют около 115 кандидатов, выдвинутых непосредственно Партией регионов. Еще 25 избранных депутатов (самовыдвиженцев и представителей, в частности Народной партии, партии «Союз» и партии «Единый центр») могут или вступить во фракцию, или, оставаясь внефракционными, поддерживать при голосовании партию власти. В таком случае общая численность депутатов, так или иначе поддерживающих ПР, может составить 210 человек. При таком развитии событий в новом парламенте может быть восстановлен формат сотрудничества с Компартией, не предусматривающий создания коалиции, но позволяющий принимать решения. В частности, таким путем может быть избрано руководство парламента. В то же время отсутствие формальных обязательств при блокировании позволит Партии регионов при рассмотрении отдельных вопросов привлекать для принятия решений другие фракции.

По данным ЦИК, лидирует по количеству уже избранных мажоритарщиков Днепропетровская область. Так, в одномандатном избирательном округе № 27 с показателем 38,25 % победил кандидат от ПР начальник Приднепровской железной дороги А. Момот. Его конкурент от «Батьківщини» А. Староскольцева получила 20,37 % голосов.

В 31-м округе в Днепропетровской области победил «регионал», первый заместитель мэра Кривого Рога К. Павлов, за которого проголосовали 43,37 % избирателей. За его конкурента В. Вернигору отдали голоса 22,69 % местных жителей.

Кандидат от ПР, глава подконтрольного СКМ Р. Ахметова ДТЭК Павлоградуголь А. Мартовицкий победил в округе № 36, набрав 54,82 %. На втором месте – кандидат от «Батьківщини» Е. Кузьмина (13,96 %). Кроме того, в 37-м округе в Днепропетровской области победил «регионал»

Д. Шпенев (52,45 %). Его ближайший конкурент, коммунист В. Дегтяр, получил 15,27 %.

Подсчет 100 % протоколов в 48-м округе в Донецкой области зафиксировал победу «регионала», топ-менеджера Новокраматорского машиностроительного завода Ю. Боярского (55 %). На втором месте оказался коммунист М. Городенский (12,34 %).

В 56-м округе победил представитель Партии регионов народный депутат В. Борт (71,2 %), а его конкурент коммунист Д. Молоков получил 12,03 % голосов.

Как сообщает ЦИК, представители Партии регионов побеждают также в Харьковской области и Крыму.

В частности, в Харькове во всех мажоритарных округах лидируют «регионалы»: В. Писаренко (округ 168), И. Бережная (169), Д. Святаш (170), И. Горина (171), В. Мысик (172), А. Денисенко (173), А. Фельдман (174). В Харьковской области также лидируют представители ПР. Среди победителей: В. Кацуба (175), Д. Шенцев (176), В. Остапчук (177), Д. Добкин (178), А. Гиршфельд (179), А. Беловол (180), Е. Мураев (181).

В Крыму в девяти из 10 мажоритарных округов также побеждают кандидаты-«регионалы». Лишь в округе № 2 сохраняет лидерство глава партии «Союз», депутат Крымского парламента Л. Миримский (провластный кандидат А. Баталин снял свою кандидатуру в этом округе).

Кандидаты от Партии регионов также лидируют фактически на всех одномандатных округах Черкасской области. В частности, побеждают такие кандидаты: В. Зубик (№ 195, ПР), Г. Бобов (№ 196, ПР), Б. Губский (№ 197, самовыдвиженец), В. Тимошенко (№ 198, самовыдвиженец), В. Ничипоренко (№ 199, самовыдвиженец) и А. Яценко (№ 200, ПР).

Обозреватели отмечают, что явка избирателей на нынешних парламентских выборах стала самой низкой за всю историю независимой Украины. По данным, полученным из 225 избирательных окружных комиссий, она составила всего 57,99 %. Как отмечает заместитель председателя ЦИК А. Магера, самая высокая явка была зафиксирована во Львовской области, где в выборах приняли участие более 67 % избирателей, также высокий результат показали Тернопольская и Волынская

области – более 66 % и 65 % соответственно. Наименьшее количество избирателей участвовало в выборах в Крыму – там проголосовали лишь 49 % избирателей.

Основные нарушения хода избирательного процесса, по оценкам наблюдателей, оказались связанными с недостаточной подготовкой членов избирательных комиссий и агитацией в день голосования. Но в некоторых случаях фиксировались также факты подкупа избирателей и злоупотребления вокруг организации голосования на дому.

Особый акцент на такого рода нарушениях делают представители оппозиции. Так, по мнению руководителя избирательного штаба объединенной оппозиции «Батьківщина» А. Турчинова, то что заявления о голосовании на дому подали 988 492 избирателей свидетельствует о фальсификациях со стороны Партии регионов.

О том, что большое количество нарушений может быть связано с голосованием на дому по фальшивым медицинским справкам о болезни, заявляли также лидер Коммунистической партии П. Симоненко и О. Герасимьюк, баллотирующаяся от партии УДАР в округе № 139 в Одесской области.

По общему мнению экспертов, не оправдала себя и установка видеокамер для наблюдения за нарушениями на избирательных участках. Трансляция с участков шла с перебоями, с неправильных ракурсов, а в ряде случаев вообще отсутствовала. Как отмечает глава Комитета избирателей Украины А. Черненко, неэффективность такого метода борьбы с нарушениями была очевидна с самого начала. «Во многих случаях мы просто смотрим, как люди ходят и бросают бюллетени, но мы не можем увидеть, свои или чужие паспорта предъявляют избиратели, за себя ли они расписываются в списках. Сегодня мы получаем сигналы об организации “каруселей” под участками, и, к сожалению, ни одной из них с помощью видеокамер зафиксировать не удалось. Видеонаблюдение стало лишь неплохим способом передать привет своим родным и близким», – прокомментировал ход избирательного процесса глава КИУ.

Что касается «каруселей», то по мнению наблюдателей и самих кандидатов, эта технология стала одним из самых

распространенных способов фальсификаций. Она заключается в том, что избирателю вручается заранее заполненный бюллетень, а затем он выносит из участка чистый бланк и отдает его старшему группы для повторения процедуры.

Впрочем, по информации МВД, милиция не зафиксировала ни одного случая «каруселей» на очередных парламентских выборах. «Никаких каруселей мы не зафиксировали, никаких людей, которые приезжали автобусами к избирательным участкам, мы не установили», – сообщил заместитель министра внутренних дел Украины В. Ратушняк, подчеркнув, что в нынешних условиях привезти на участок «каких-то лишних людей» в принципе невозможно, поскольку все фиксируется видеокамерами.

Глава КИУ А. Черненко, отмечая, что нынешняя избирательная кампания стала наиболее проблематичной со времен кампании по выборам Президента в 2004 г., указывает на системные нарушения в отдельных округах, которые могут повлиять на результаты выборов в этих округах. В то же время, по его мнению, «выборы вряд ли будут признаны недействительными. Об этом говорят даже международные наблюдатели».

Как свидетельствует отчет КИУ, нарушения во время подготовки и проведения голосования не были массовыми и систематическими, хотя и были зафиксированы в большинстве регионов страны.

«Нарушения избирательного законодательства в ходе подготовки и проведения голосования были зафиксированы в большинстве регионов Украины. Однако они не носили массового и системного характера. Более весомое влияние имели нарушения и недостатки, которые имели место на ранних этапах избирательной гонки, в частности – при образовании избирательных округов, формировании избирательных комиссий, осуществлении предвыборной агитации», – сказано в отчете.

Среди проблемных моментов состоявшегося голосования КИУ называет «переформатирование» состава некоторых комиссий непосредственно перед днем голосования, низкое качество списков избирателей, частые случаи подкупа избирателей, отсутствие реакции правоохранителей на нарушения,

нехватку бюллетеней и пометки «выбыл» в них, а также злоупотребление голосованием на дому.

В отчете КИУ также отмечается, что «подсчет голосов на ряде участков проходил с нарушением процедуры, затягиванием подсчета, неправильным заполнением избирательных протоколов и недостатками в организации приема протоколов УИК в ОИК. В некоторых округах КИУ фиксировал отключения электроэнергии на участках».

Как заявил руководитель юридического департамента Центрального предвыборного штаба объединенной оппозиции П. Петренко, оппозиция по состоянию на 15:00 28 октября зафиксировала более тысячи нарушений избирательного процесса. Наибольшее количество нарушений зафиксировано в Одесской, Донецкой и Днепропетровской областях и в Киеве. «Мы должны констатировать, что возвращается практика конца 90-х – начала 2000-х: массовые фальсификации осуществляются с помощью “карусели”, подвоза людей, голосование на дому. Факты нарушений нами задокументированы и будут использоваться в дальнейших разбирательствах», – сообщил он, подчеркнув, что в тех областях, где явка избирателей на участки является высокой, противостоять нарушениям гораздо легче.

Среди наиболее скандальных случаев нарушения хода избирательного процесса СМИ называют избивание милиционером кандидата от объединенной оппозиции «Батьківщина» В. Рыбака в Донецкой области, которого затем увезли в неизвестном направлении; исчезновение главы ОИК № 94 в Обухове В. Мартынюка (наблюдатели расценивают такой инцидент как сознательный саботаж подсчета голосов); избивание наблюдателя от КИУ членом комиссии во время подсчета голосов на избирательном участке № 681508 в Хмельницком и др.

Как заявляет руководитель центрального избирательного штаба «Батьківщини» А. Турчинов, власть пытается изменить и подделать результаты в тех избирательных округах, где предварительно побеждает Объединенная оппозиция. «Подсчет голосов превращается в банальную драку и террор. Идет колоссальное наступление на мажоритарные округа: партия власти, пользуясь поддержкой силовых структур, пытается

сломать результаты на многих округах, где побеждают представители объединенной оппозиции, происходит блокировка подсчета голосов Киевской, Ровенской, Кировоградской, Винницкой области», – заявляет политик. По его словам, тот факт, что ЦИК с опозданием объявлял результаты подсчета голосов и данные о явке избирателей, свидетельствует о «запланированных махинациях».

О нарушениях и фальсификациях в ходе избирательного процесса заявляют также представители КПУ, которые, ссылаясь на собственный подсчет голосов, утверждают, что готовы обращаться в суд в случае, если официальные результаты не будут совпадать с их подсчетом. Коммунисты «готовы к акциям протестов, если судебная система не отреагирует должным образом», – говорит первый секретарь ЦК ЛКСМУ А. Присяжнюк.

«Нужно признать, что нарушения были, и виновные в них должны быть наказаны. Было ли народное волеизъявление свободным, как утверждают международные наблюдатели? КПУ располагает фактами, о которых молчать нельзя», – заявляет член фракции КПУ С. Гордиенко. По его словам, речь идет о технологиях, которые использовались в предыдущих избирательных кампаниях, – вбросе бюллетеней, голосовании людей, которые умерли или выехали с территории округа. «Нет такой области, где не были бы зафиксированы нарушения», – говорит политик.

Лидер КПУ П. Симоненко считает, что результаты экзит-поллов, состоявшихся «по заказу крупного олигархического капитала», существенно отличаются от реальных показателей. «В первую очередь, это касается тех регионов, где поддержка КПУ достаточно высока. Это Луганская область, где поддержка КПУ достигла 40 %», – заявляет он.

Тем временем в Партии регионов называют нынешние парламентские выборы самым прозрачным и «конкуретным» политическим событием за всю историю Украины. «Избирательная кампания-2012 в Украине подходит к концу. Несмотря на пророчества экспертов, сочувствующих оппозиции, и преждевременную и неоправданную критику самой оппози-

ции, которая проигрывает, эта парламентская гонка – самая прозрачная с точки зрения организации и проведения, а также самая конкурентная за всю историю Украины», – говорит народный депутат, член фракции ПР Е. Бондаренко, подчеркивая, что Партии регионов пришлось тяжелее всех, так как к власти во все времена предъявлялись более высокие требования. «За доверие избирателей сражались более 5,5 тыс. кандидатов и 87 партий. Конкуренция – более чем высокая. Нам, как партии власти, было сложнее всех, поскольку в любой стране и во все времена к власти – особые, повышенные требования. И побеждать, неся ответственность за все и всех, невероятно трудно. Партия регионов со своими задачами справилась достойно», – отмечает депутат.

Партия «Украинский демократический альянс за реформы» (УДАР) В. Кличко, напротив, считает состоявшиеся выборы непрозрачными и недемократичными.

По словам руководителя Центрального избирательного штаба УДАРа В. Ковальчука, «ни для кого не секрет, что кампания была недемократичной и не была прозрачной».

Политик отмечает, что в ходе избирательной кампании и в день голосования был зафиксирован ряд нарушений и фальсификаций. Такие манипуляции, как «“карусели” в различных вариантах, попытки подкупа избирателей деньгами и продуктовыми наборами в день голосования», могут реально повлиять на результаты выборов, считает представитель УДАРа. В. Ковальчук также заявляет, что партия будет серьезно относиться к подсчету голосов, и в случае необходимости будет подавать в суды, чтобы защитить результаты выборов. По его словам, в случае действия только пропорциональной системы голосования оппозиция набрала бы 57 % голосов избирателей. «Уверен, что партии УДАР, “Батьківщина”, “Свобода” будут делать все для того, чтобы конституционного большинства у Партии регионов в этот раз не было», – заявил оппозиционер.

Фальсификаций в ходе подсчета голосов ожидает и лидер ВО «Свобода» О. Тягнибок, призвавший своих сторонников к максимальному вниманию в ходе подсчета голосов. Он также

заявил о намерении оспаривать результаты голосования, «исходя из того, как проходила кампания, сколько было фальсификаций еще за год до начала кампании, когда принимался закон, позже, когда разделялись округа, проходила жеребьевка в ЦИКе, работал админресурс, подкуп избирателей». По его словам, правоохранные органы никак не реагировали на замечания наблюдателей и обычных граждан по поводу нарушений избирательного законодательства, кроме того, «нарушалась свобода слова и возможность равного доступа кандидатов присутствовать в СМИ». Вместе с тем лидер националистов также не исключил, что для защиты результатов выборов, «возможно, придется выйти на акции протестов». «Мы готовы в случае массовых фальсификаций призывать людей выходить на улицу», – заявляет О. Тягнибок.

Кстати, по мнению главы Партии регионов, Премьер-министра Украины Н. Азарова, неожиданно высокие результаты ВО «Свобода» на парламентских выборах связаны со слабостью оппозиции. «Эти результаты вызывают озабоченность, мягко сказать. Скорее всего, это связано со слабостью оппозиции, которая не предложила людям конкретных программ и идей, а строила всю свою политику на критике власти», – заявляет политик. Н. Азаров выразил настороженность по поводу того, что ВО «Свобода» объединилась с «теми, кто называет себя демократами». «Это объединение сыграет для нашей объединенной оппозиции, на мой взгляд, плохую службу», – считает он, подчеркивая в то же время, что победа Партии регионов на парламентских выборах совершенно очевидна.

В то же время обозреватели констатируют, что несмотря на оптимизм партии власти, она вряд ли сможет сформировать конституционное большинство. В следующем составе парламента ПР будут противостоять достаточно многочисленные оппозиционные силы и при принятии решений она будет вынуждена договариваться со своими ситуативными союзниками, в частности, представителями КПУ.

Т. Гранчак, канд. ист. наук, зав. отделом НБУВ

Выборы в Верховную Раду: взгляд со стороны

28 октября в Украине прошли выборы в Верховную Раду седьмого созыва. За места в парламенте боролись представители 21 политической силы и более 3 тыс. кандидатов, выставивших свои кандидатуры в мажоритарных округах.

Следить за легитимностью процесса в Украину приехали около 4 тыс. иностранных наблюдателей. По словам Н. Саймона, официального представителя ОБСЕ, «ОБСЕ направила в Украину самую большую за всю свою историю миссию. Вместе с Европарламентом, Советом Европы и Парламентской ассамблеей НАТО нас в Украине представляют более 800 наблюдателей».

Аккредитацию в ЦИК получили 519 сотрудников 27 посольств в Киеве. Наибольшее число наблюдателей – 212 – направило на участки Посольство Польши. От Российской Федерации за выборами наблюдал 61 дипломат, от США – 42, от Венгрии – 41, от Дании – 27. Своих дипломатов аккредитовали на выборы также Посольства Великобритании, Германии, Израиля, Ирана, Испании, Канады, Китая, Литвы, Парагвая, Словакии, Финляндии и Японии.

Гораздо более массовым – 3278 человек – оказался список наблюдателей от 35 международных организаций. Самую многочисленную миссию – 635 человек – направило Бюро по демократическим инициативам и правам человека Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (БДИПЧ ОБСЕ). 475 наблюдателей аккредитовала Международная неправительственная организация CANA-DEM, 242 человека – Международный союз комсомольских организаций – Всесоюзный ленинский коммунистический союз молодежи. Всего на одного человека меньше численность миссии Европейской сети организаций по наблюдению за выборами (ENEMO). 189 человек наблюдали за ходом выборов от Всемирного конгресса украинцев

и 66 – от Украинского конгресса комитетов Америки. Своих наблюдателей направили также Парламентская ассамблея Совета Европы (ПАСЕ), Парламентская ассамблея ОБСЕ, Европарламент, Парламентская ассамблея НАТО, Международный республиканский институт США, Национальный демократический институт США, Фонд К. Адэнауэра.

В составе миссии наблюдателей от СНГ – 271 человек, в том числе представители Азербайджана, Армении, Беларуси, Казахстана, Киргизии, Молдовы, России, Таджикистана, Узбекистана, а также Межпарламентской ассамблеи государств-участников СНГ, Парламентского собрания Союза Беларуси и России, Исполнительного комитета СНГ.

Выборы в Верховную Раду привлекли пристальное внимание как украинских, так и зарубежных СМИ. По последним данным ЦИК, аккредитацию на их освещение получили 908 журналистов, представляющие 182 СМИ, в том числе крупнейшие мировые информационные агентства Ассошиэйтед пресс, Рейтер, Синьхуа, Франс пресс и ИТАР-ТАСС.

Как отметил председатель ЦИК, большой интерес к выборам в Украине проявили представители иностранных СМИ, в том числе российских. Всего, по его словам, комиссией аккредитованы представители 84 зарубежных СМИ из 32 государств.

«Позитивной тенденцией» назвал большое число иностранных наблюдателей министр иностранных дел Украины К. Грищенко. Украина «заинтересована в проведении честных и прозрачных выборов, отвечающих международным стандартам», заявил он на состоявшейся в канун выборов встрече с представителями посольств и международных организаций. Он напомнил, что на выборах 1998 г. международных наблюдателей было всего 412, в 2002 г. – 944, а в 2006 г. – 2033. «Рост числа международных наблюдателей на выборах – это очень позитивная тенденция, – подчеркнул он. – Мы заинтересованы в том, чтобы международные наблюдатели согласились с легитимностью выборов».

По состоянию на 29 октября большая часть иностранных наблюдателей отмечает, что выборы проходили достаточно прозрачно и организованно, без серьезных нарушений.

В частности, член ЦИК РФ Е. Дубровина сообщила, что российские наблюдатели на парламентских выборах в Украине пока не зафиксировали серьезных нарушений и не испытывали трудностей в своей работе. «Мы осуществляли наблюдение во Львове, в Западной Украине. Мы не видели нарушений, наши коллеги, кто нам звонил, тоже не видели», – сказала Е. Дубровина, добавив, что кое-где зафиксированы лишь «небольшие недочеты». Так, на одном из участков наблюдатели не увидели плакатов с кандидатами, что может объясняться просто недостатком места в помещении.

Е. Дубровина отметила, что на избирательных участках также работали наблюдатели от разных политических партий, и для них были «созданы все условия». По ее словам, все наблюдатели имели полный доступ к необходимой информации.

Координатор от ЦИК РФ, член Парламентской ассамблеи СНГ Е. Шевченко сообщил, что разговаривал с членами делегаций, работающих в разных регионах Украины. По его словам, все они работали «абсолютно спокойно», имели возможность наблюдать за деятельностью участковых и окружных избиркомов, «никаких запретов на общение с членами избирательных комиссий не было». Наблюдатель обратил внимание на оснащение избирательных участков веб-камерами. «Как нам кажется, это способствует открытости и прозрачности процесса», – сказал Е. Шевченко, добавив, что и для наблюдателей «созданы все условия». С ним согласились наблюдатели от Центральноевропейской группы политического мониторинга, представляющей наблюдателей, в частности, от Болгарии, Великобритании, Чехии и Латвии, заявившие, что от других стран Украину выгодно отличает установление на участках видеокамер и возможность для граждан наблюдать за ходом голосования онлайн.

Наблюдатели от Международной организации «За справедливые выборы» (Израиль) считают, что в целом выборный процесс проходил «тихо и спокойно». По словам израильских наблюдателей, «на данный момент всё происходит в рамках закона, в рамках демократических процедур».

Наблюдатели от Европейского парламента заявили, что выборы в Украине прошли честно и прозрачно. Глава

наблюдательной миссии Европарламента на выборах П. Ковал сообщил на брифинге для журналистов, что голосование на проходящих выборах в Украине проходит спокойно во всех регионах. Он отметил, что отличительной чертой проходящей избирательной кампании является то, что были зарегистрированы и присутствует очень много наблюдателей из разных международных организаций. П. Ковал подчеркнул, что при этом не было никаких проблем с организацией работы наблюдателей.

Член делегации от Парламентской ассамблеи ОБСЕ Н. Саймон сообщил, что он лично посетил шесть избирательных участков и на всех участках ситуация была «нормальной». «В целом, это прекрасная организация, все проходит в дружественной атмосфере, это честные и прозрачные выборы», – сообщил европарламентарий Д. ван дер Ступ (Нидерланды) на пресс-конференции. Он проинформировал, что вместе со своими коллегами посетил пять избирательных участков в Киеве, где смог наблюдать несколько проблемных моментов. В частности, по его словам, в прозрачных урнах можно было иногда видеть, за кого проголосовал человек в бюллетене. Это, по словам Д. ван дер Ступа, нарушает правило тайного голосования. Кроме того, по его словам, на избирательных участках вся информация подавалась на украинском языке, когда в некоторых регионах для удобства граждан, по мнению Д. ван дер Ступа, ее нужно было бы предоставить еще и на русском языке.

Указал европарламентарий и на проблему близкого размещения членов участковых комиссий непосредственно к месту, где голосовали люди, что также может повлиять на тайну голосования.

В свою очередь европарламентарий Н. Гриффин (Великобритания) подтвердил, что были обнаружены некоторые недостатки во время голосования, но они незначительные и не должны в целом повлиять на избирательный процесс.

Европарламентарий Г. Хубер (Австрия) добавил, что в целом выборы проходят прозрачно. «Я хочу поздравить организаторов

с тем, что они смогли организовать открытые выборы, у меня нет замечаний к избирательному процессу», – сказал он.

Парламентские выборы в Украине имеют большое значение и для Польши, и для всего Евросоюза. Важно, сдаст ли Украина этот важный экзамен? Такое мнение во время встречи с журналистами выразил глава делегации польских парламентариев представитель правящей в Польше партии «Гражданская платформа», председатель Комиссии национальных и этнических меньшинств Сейма и украинец по происхождению М. Сыч. «Это важная миссия. Она состоит из 40 парламентариев, которые представляют все силы парламента. Мы приехали сюда, дабы подтвердить, что Украина меняется, становится демократическим государством», – пояснил М. Сыч, в чем заключается миссия делегации.

«Мы приехали увидеть, как проходят последние дни, как выглядит “тишина” и сам процесс голосования. Для нас, для наблюдателей, было бы очень важно, если бы мы подтвердили, что все именно так и есть. Польша является адвокатом Украины в Европейском Союзе. Украина – стратегический партнер Польши», – отметил он. Глава делегации подчеркнул: «Важно, чтобы все наши начинания и достижения подтвердились во время этих выборов. Выборы имеют большое значение и для поляков, и для Польши, и для всего Евросоюза. Важно, сдаст ли Украина этот важный экзамен? Мы надеемся, что сдаст».

В свою очередь его коллега по парламенту М. Зуба («Право и справедливость») отметила: «Выборы – это праздник демократии. Искренне надеюсь, что наша работа будет для нас хорошим опытом, возможностью и самым вынести многое. Ведь всегда так: мы учимся взаимно. Думаю, что этот второй этап построения демократии в Украине пройдет как нельзя лучше, что украинский народ выберет себе самую ответственную власть – власть своей мечты. Власть, способную на реализацию ожиданий. Чтобы сбылась мечта присоединиться к Евросоюзу».

По ее словам, польские политики будут не только наблюдать, но и выносить уроки для себя: «В Польше есть мощный тренд в сторону введения одномандатных избирательных округов.

Я являюсь большим противником такой формулы, поскольку считаю, что мы еще слишком молодая демократия. Нам нужно сосредоточиться на том, чтобы люди делали осознанный выбор, а не манипулируемый. Поверьте мне, ту же боль переживает и наша польская молодая демократия».

«В наших странах молодые демократии. И когда ситуация кристаллизируется во время очередных выборов, мы пытаемся найти причину того, почему все происходит не так, как мы ожидали. Важна активизация неправительственных организаций, чтобы убеждать общество, как важен голос. Опасаюсь, что в ходе этих выборов в Украине многие украинцы не пойдут на выборы», – подчеркнула наблюдатель от Сейма Республики Польша.

Оценку результатов выборов-2012 в Украине на прозрачность и демократию можно будет сделать лишь после завершения процедуры подсчета голосов. Об этом заявил в интервью «BBC Україна» (BBC Ukrainian) посол Евросоюза в Украине Я. Томбински.

«Мы должны подождать. Выборы еще не закончились. Пока еще у нас закончился день голосования, а теперь начнется подсчет голосов. Мы должны посмотреть, этот ли процесс будет настолько прозрачным и настолько хорошо проведенным, чтобы можно было признать, что результат голосования отражает то, что люди, которые бросали свои бюллетени в урны, хотели выразить. Пока еще видно – в том числе из заявлений разных политических лидеров, среди которых господин Яценюк, с которым я только что разговаривал, – что в этой стране функционирует демократия. Я думаю, что это очень важно признать как политический факт», – отметил он.

В то же время, по словам Я. Томбински, есть много вещей, которые нужно исправлять. В частности, как отметил посол, речь идет о функционировании избирательных комиссий, организации выборов-2012 в целом и подготовке структур, ответственных за проведение выборов в Украине. «Думаю, что будет очень важным, как Центральная избирательная комиссия будет реагировать на все заявления об избирательных нарушениях, ибо именно это покажет, являются ли институты, ответственные за проведение выборов, институтами демократического государства. Имеется очень много нарушений,

зафиксированных международными наблюдательными миссиями, и это нужно заметить», – считает посол ЕС.

Он также отметил, что лишь по рассмотрению нарушений ЦВК все политические наблюдатели должны будут оценить, насколько эти нарушения могли повлиять на окончательный результат выборов.

В свою очередь председатель делегации наблюдателей Европарламента на выборах в Украине П. Ковал заявил, что нынешние выборы могут стать новым импульсом для углубления отношений между Украиной и ЕС – в случае формирования нормального сотрудничества между провластными и оппозиционными фракциями.

По словам евродепутата, согласованное сотрудничество может стать сигналом для Евросоюза относительно продвижения Украины на пути демократии. «Лично я рассматриваю Украину как нормальное европейское государство. Выборы в Украине я рассматриваю не в сравнении с выборами в Казахстане или любой другой стране СНГ, а в сравнении с выборами в моей родной Польше», – сказал он.

В то же время в совместном заявлении наблюдателей от ОБСЕ, Парламентской ассамблеи НАТО, ПАСЕ и Европарламента было сказано, что в ОБСЕ разочарованы парламентскими выборами в Украине и негативно оценивают процесс подведения итогов голосования, информирует «Ліга.Новости» (<http://liga.net/>).

«Принимая во внимание злоупотребление властью и ту большую роль, которую на этих выборах играли деньги, похоже, что демократический прогресс движется в обратном направлении», – сказано в заявлении.

Также наблюдатели отмечают, что парламентские выборы 28 октября характеризовались недостатком равных условий для участников. В основном из-за злоупотребления административным ресурсом, недостаточной прозрачности финансирования избирательной кампании и партий. А также из-за недостатка сбалансированного освещения в СМИ.

Глава миссии Бюро демократических институций и прав человека ОБСЕ О. Гловер при этом заявила, что украинская власть недостаточно реагировала на нарушения в ходе избирательной кампании и это бросает тень на выборы.

Министр иностранных дел Швеции не стал скрывать своего разочарования избирательной кампанией в Украине, отметив, что выборы в Украине были не самыми худшими в Европе, но они стали для Киева шагом назад.

То же мнение озвучили и в Госдепартаменте США, уточнив, что проведение парламентских выборов в Украине стало шагом назад в развитии демократии в стране. Правда, в этой вариации констатация регресса прозвучала не так безнадежно, поскольку в Госдепе также уточнили, что США «по-прежнему привержены сотрудничеству с Украиной для улучшения демократических институтов, укрепления верховенства закона и важнейших экономических реформ».

Наблюдатели от Всемирного конгресса украинцев в свою очередь обратили внимание на отсутствие прозрачности в финансировании кампании и использование админресурса. А чуть позже в конгрессе призвали наблюдателей не прекращать наблюдения, поскольку во время подсчета голосов можно будет увидеть еще немало нарушений.

Канадские наблюдатели также обратили внимание на то, что избирательный процесс был далек от идеального. В свою очередь министр иностранных дел Канады Д. Бэрд и министр международного сотрудничества Д. Фантино заявили, что разочарованы тем, что нынешние выборы в Верховную Раду не соответствуют тому уровню развития демократии, который ранее был достигнут в Украине.

Глава комитета Европарламента по вопросам иностранных дел в дополнение ранее озвученного заявил, что избирательный процесс в Украине и нарушения требуют дополнительного изучения.

Президента Европарламента М. Шульца также очень расстроили недостатки и нарушения, которые были зафиксированы наблюдателями во время выборов в Верховную Раду. «Я обеспокоен нехваткой равенства участия среди политических сил, вызванных, среди прочих причин, злоупотреблением административным ресурсом», – сказал он.

Он также отметил, что самой кампании и финансированию партий не хватало прозрачности, освещение в СМИ было в пользу правящей партии, а тот факт, что видные оппозиционные деятели были лишены свободы, бросило тень на процесс

выборов. При этом он призвал власть срочно отреагировать на все заявления, подчеркнув, что «украинский народ заслуживает того, чтобы жить в хорошо функционирующем демократическом государстве». М. Шульц также подчеркнул, что нынешние выборы в Верховную Раду были крайне важными для дальнейших отношений между Киевом и ЕС.

Впрочем, как отметила европейский эксперт Брюссельского центра Карнеги О. Шумило-Тапиола, после прошедших парламентских выборов, которые не соответствовали европейской практике, вряд ли можно надеяться на нормализацию отношений Киева и Брюсселя.

По ее словам, прозвучавшие со стороны руководства ЕС заявления указывают, что Киев «в своих манипуляциях, особенно в день голосования и при подсчете голосов, превзошел самого себя».

Тем временем в ЕС пока решили не спешить с вынесением какого-то окончательного мнения относительно парламентских выборов в Украине. В совместном заявлении главы дипломатии ЕС К. Эштон и еврокомиссара по расширению и европейской политике соседства Ш. Фюле подчеркивается, что итоговая оценка Евросоюзом прошедших в Украине выборов будет зависеть от того, как будут развиваться события в послевыборный период.

Комментируя предварительные итоги выборов в украинский парламент, «самым удивительным результатом воскресного голосования» издание *The New York Times* (США) назвало усиление поддержки ультранационалистической правой партии «Свобода», которая впервые может создать в парламенте свою фракцию, в то время как на предыдущих выборах в 2007 г. у нее был лишь 1 %.

«Усиление позиций партии “Свобода” многих аналитиков застало врасплох, – пишет газета. – Похоже, что это отчасти стало реакцией на закон, повышающий статус русского языка, который протаскала через парламент Партия регионов и который вызвал возмущение многих жителей, говорящих на украинском языке, особенно в западной части страны.

Показанные этой партией результаты также продемонстрировали растущее разочарование многих украинских избирателей всеми известными политиками страны, среди которых Янукович и лишенная возможности

баллотироваться Тимошенко». При этом, как отмечает издание, в целом голосование прошло довольно гладко, и сообщений о нарушениях в день выборов было немного, по крайней мере, на избирательных участках.

«Выборы в Украине станут тестом на зрелость для Европейского Союза», – полагает Н. Краймайер, обозреватель *Financial Times Deutschland*.

На свете еще есть места, где у Евросоюза имеются поклонники, где он считается гарантом демократии, свободы и правовой защищенности. По мнению обозревателя издания, в Молдове, Украине и Беларуси «Проект Европа» все еще популярен и живет в сознании многих людей, являясь стимулом к реформам.

Вопрос выборов в Украине – «это не только вопрос о том, будут ли фальсификации или запугивания: особенно интересно, какое значение европейские наблюдатели придадут нахождению под стражей лидера украинской оппозиции Юлии Тимошенко, осужденной при сомнительных обстоятельствах и лишившейся возможности участвовать в избирательной кампании, – пишет Н. Краймайер. – Если Евросоюз не признает выборы честными и демократическими, ЕС не поставит свою подпись под соглашением об ассоциации, и это будет иметь самые серьезные последствия для страны».

Экономическая изоляция и отсутствие свободной торговли с Евросоюзом еще сильнее толкнут Украину в объятия России с ее проектом Таможенного союза. «Россия уже предложила Киеву газ по сниженной цене за вступление в Таможенный союз, – предостерегает автор. – А это, учитывая все более авторитарный стиль правления российского руководства, было бы равносильно прощанию Украины с Европой и ее правовыми нормами».

В этом контексте отметим, что, комментируя первые результаты выборов в Украине, посол РФ в Украине М. Зурабов заявил о том, что повестка двусторонних отношений России и Украины после формирования нового состава парламента может измениться. «Мы ожидаем оптимизации двустороннего сотрудничества, и это будет возможно после окончательного подведения итогов выборов,

формирования нового парламента... Появление новых политических сил в парламенте, конечно же, отредактирует некоторым образом повестку двусторонних отношений. Мы также допускаем, что могут появиться вопросы по пересмотру ранее достигнутых договоренностей», – заявил он.

Оценивая предварительные результаты выборов, М. Зурабов отметил, что радикализация украинского общества начала приобретать в последнее время четко выраженные формы. «Усиление позиций Коммунистической партии Украины в Верховной Раде – а это очень серьезный прирост, с 6 % до 13 % – свидетельствует о запросе на более социально ориентированную политику, которая проводится правительством. С другой стороны, я считаю, что прохождение такой националистической партии, как “Свобода” во многом связано с определенными проблемами в среде молодежи. Закрытие для многих регионов и для многих молодых людей социальных лифтов, которые существовали всегда, безусловно, приводит к радикализации настроений и выбору тех политических сил, которые излагают достаточно простые, понятные и, как на первый взгляд кажется, легко достижимые цели», – заявил М.Зурабов.

Впрочем, как отметил посол, радикального изменения курса стратегического сотрудничества Украины и России в будущем не будет.

Ранее член правящей партии «Единая Россия» и депутат Госдумы РФ Д. Саблин заявил, что будущее российско-украинских отношений непосредственно зависит от результатов выборов в Верховную Раду.

В случае победы пропрезидентской Партии регионов ей придется вместе с коммунистами сформировать новое правительство. Такой тандем оставит без изменений нынешний пророссийский курс Украины. Такое мнение высказал польский эксперт П. Куспыс. По его словам, «будет усиливаться сотрудничество с Россией по средствам присоединения Украины к зоне свободной торговли и Таможенному союзу России, Беларуси и Казахстана. Приблизительно так будет выглядеть украинская политика после выборов».

В то же время известная польская публицистка, автор книг, в том числе и об украинской политической сцене,

М. Пшеломец підчеркнула в інтерв'ю «Польському Радіо», що на цих виборах крім Партії регіонів є ще один сильний гравець, а саме лідер партії УДАР В. Кличко: «Кличко називають темною лошадкою української парламентської кампанії-2012. Якщо він зробить все, щоб створити коаліцію з опозиційними партіями, то не виключено, що його політична сила сформує коаліцію і в парламенті. Це коренним чином змінить політичну ситуацію в Україні», – сказала М. Пшеломец.

Багато європейських експертів звертають увагу на те, що ймовірність зміни політичних еліт в українському парламенті невисока, підкреслюючи, що на сьогоднішній день найважливіше не те, хто переможе, а чи будуть вибори відповідати демократичним стандартам.

Таким чином, зарубіжні партнери України вважають, що як процес голосування, так і його результати можуть вплинути в найближчому майбутньому на зовнішньополітичний вектор України, динаміку її відносин з Росією та Євросоюзом (*Матеріал підготовлено з використанням інформації з інтернет-видавань ForUm (<http://rus.for-ua.com>). – 2012. – 27.10; Польське радіо для закордонців (<http://www.radio-porusski.pl>), ЖурДом (<http://jourdom.ru>), Острів (<http://www.ostro.org>), Novostimira (<http://novostimira.com>), ZN'UA (<http://news.zn.ua>), СВІТ24 (<http://svit24.net>), «The New York Times» (<http://www.nytimes.com>). – 2012. – 28.10).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Литвин, відповідаючи на запитання журналістів про нинішню виборчу кампанію, наголосив, що вибори відбулися загалом на прийнятному рівні і відповідають виснаженим стандартам, притаманним цій процедурі. Про це УНН повідомили в прес-службі ВР.

На думку спікера парламенту, цьому сприяли величезна увага до них, з боку міжнародної спільноти, вели-

ка конкуренція між учасниками виборчих перегонів та їхній взаємний контроль, а також позиція виборців, яка не завжди і не скрізь була передбачуваною для партій та кандидатів. Тим більше, коли порівнювати нинішні вибори з минулими виборчими кампаніями, що мали нюанси, які не в усьому відповідали загальноприйнятим стандартам.

Також він зазначив, що проведенню цьогорічної кампанії на штатному рівні значною мірою допоміг і виборчий закон, який став результатом досягнутого в парламенті політичного компромісу.

Окрім цього, слід зауважити, що намагання прив'язати до виборчого процесу резонансні справи істотно не вплинуло на вибір громадян. Якщо ж і говорити про їх вплив, то він був на користь опозиції. Така ситуація є ще одним доказом того, що вирішення проблем такого характеру слід ввести в правове річище.

Також спікер вважає, що головним завданням сьогодні є «повернути» країну з виборів до практичної роботи. Для цього, по-перше, усім учасникам політичного процесу потрібно своїм прикладом, своїми діями заспокоїти розбурхане виборами суспільство. Першорядна відповідальність за це лежить на тих, хто дістав позитивний результат.

По-друге, усі мають усвідомити необхідність налагодження загальноукраїнського діалогу для оцінки реального стану країни і формулювання завдань її внутрішнього облаштування та реалізації зовнішньополітичного курсу, які б співвідносилися з реаліями і забезпечували спільну позицію з ключових питань державного життя, а найголовніше – результативну практичну роботу.

Україна, врешті-решт, повинна почати говорити одним голосом – голосом державних інтересів. Звідси – першорядне завдання виняткової ваги: переведення всієї передвиборної політики в площину напрацювання та узгодження підходів щодо організації роботи новообраної Верховної Ради. Для цього інерцію виборчого процесу і намагання надалі підживлювати її взаємними звинуваченнями, заяви про вкрадену перемогу необхідно піднести на новий рівень – рівень усвідомленої відповідальності парламентських політичних сил перед Українським народом, суспільством і державою (*Українские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

За результатами виборів, Верховна Рада може оновитись на 30 %. Про це представникам ЗМІ після голосування на парламентських виборах сказав Голова Верховної Ради В. Литвин, передає кореспондент УНН. «Я гадаю, що якщо відбудеться зміна на 30 %, то це було б позитивним явищем у нашому житті», – зазначив В. Литвин.

Голова парламенту зауважив, що він не може прогнозувати результати виборів через те, що він працював у виборчому окрузі **(Украинские Национальные Новости** (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 28.10).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сплати екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів».

Законопроектом (реєстр. № 11260), з метою розробки та реалізації комплексного підходу до створення та розвитку в Україні системи утилізації колісних транспортних засобів, пропонується одночасне запровадження Закону «Про утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів», яким буде визначено правові засади функціонування системи збирання, видалення, знешкодження та утилізації непридатних для використання транспортних засобів, та Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сплати екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів», спрямованого на вирішення фінансових питань, пов'язаних із дією системи утилізації транспортних засобів.

Розмір екологічного податку, що підлягатиме сплаті з конкретного транспортного засобу, обчислюється, виходячи зі ставок і коефіцієнтів для кожного виду транспортного засобу, об'єму двигуна, року випуску, маси та інших характеристик.

Законопроектом передбачено, що кошти, які надходять до державного бюджету від сплати екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, спрямовуватимуться

на покриття витрат осіб, які провадять діяльність, пов'язану з утилізацією знятих з експлуатації транспортних засобів, у порядку, встановленому законодавством України.

На засіданні комітету зазначалося, що запровадження екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів у перший рік після набрання чинності забезпечить прямі додаткові надходження до державного бюджету в обсязі 2,2 млрд грн як від імпорту, так і від внутрішнього виробництва транспортних засобів. При цьому, внутрішнє виробництво транспортних засобів зросте на 25 %, що зумовить збільшення бюджетних надходжень також від інших податків і зборів. Обсяги імпорту транспортних засобів скоротяться на більше, ніж на 3 %, за рахунок загальної позитивної динаміки зростання та низької наповненості внутрішнього автомобільного ринку (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 29.10).

Комітет з питань правової політики визнав таким, що відповідає Конституції України, проект закону про внесення змін до Сімейного кодексу України (щодо шлюбних договорів).

Законопроектом (реєстр. № 10668) пропонується доповнити ч. 4 ст. 93 Сімейного кодексу України новим абзацом, у якому розкривається зміст поняття «надзвичайно не вигідне матеріальне становище», що використовується для визначення умов шлюбного договору.

На засіданні комітету зазначалося, що Основний закон України (ч. 1 ст. 51) визначає, що кожен із подружжя має рівні права й обов'язки у шлюбі та сім'ї. Тобто, усі найважливіші питання життя сім'ї мають вирішуватися подружжям спільно, на засадах рівності. Також ч. 2 ст. 7 Сімейного кодексу України встановлено, що сімейні відносини можуть бути врегульовані за домовленістю (договором) між їхніми учасниками. Таке договірне регулювання стосується, насамперед, шлюбного договору (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 29.10).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи заслухав інформацію Рахункової палати щодо ефективності використання коштів державного бюджету на доплати, які пов'язані з нарахуванням заробітної плати, виплатою підвищених стипендій, наданням відпусток громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

На засіданні комітету зазначалося, що діюча система виплати цих доплат базується на нормативно-правових актах, які не відповідають вимогам Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», що спричиняє порушення конституційних прав постраждалих громадян на соціальний захист, створює соціальну напругу серед них та негативно позначається на стабільності та повноті фінансування заходів, передбачених відповідною бюджетною програмою.

За підсумками обговорення комітет ухвалив рішення взяти до відома інформацію Рахункової палати України.

Кабінету Міністрів рекомендовано:

– урахувати результати аудиту Рахункової палати України під час доопрацювання проекту закону «Про Державний бюджет України на 2013 р.»;

– забезпечити вдосконалення нормативно-правової бази щодо розмірів доплат за роботу на радіоактивно забруднених територіях;

– з метою системного, повного та достовірного обліку громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, а також визначення реальної потреби у фінансових ресурсах на виплату належних їм компенсацій та допомог, вжити заходів, спрямованих на вдосконалення функціонування Державного реєстру осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Члени комітету вважають, що Міністерство соціальної політики має розглянути на колегії результати аудиту щодо ефективності використання коштів державного бюджету на доплати, які пов'язані з нарахуванням заробітної плати, виплатою підвищених стипендій, наданням відпусток громадян

нам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і про результати розгляду поінформувати Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 26.10).

У Комітеті з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності проаналізовано виконання Рекомендацій круглих столів щодо співпраці з релігійними організаціями.

Народні депутати обговорили виконання рекомендацій круглих столів на теми: «Участь релігійних організацій у формуванні законодавчих ініціатив у сфері пенітенціарної політики», «Форми і методи взаємодії духовенства з правоохоронними органами» та «Щодо обговорення проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення конституційних прав заарештованих осіб на медичну допомогу та віросповідання)», проведених комітетом 29 травня, 8 червня 2012 р. та 24 жовтня 2011 р. відповідно.

Зокрема, у комітеті звернуто увагу на невіршені пропозиції щодо оформлення посвідок на тимчасове проживання в Україні, що здійснюється органами Державної міграційної служби згідно з порядком, затвердженим МВС України.

Комітет звернувся до Міністерства внутрішніх справ з пропозицією підготувати та внести на розгляд уряду проект змін до постанови Кабінету Міністрів від 28.03.2012 № 251, спрямований на збільшення терміну дії посвідки на тимчасове проживання в Україні релігійних діячів-іноземців відповідно до терміну, зазначеного в запрошенні, але не більше трьох років.

Члени комітету також вважають за необхідне підготувати законопроект про внесення змін до ч. 6 ст. 5 Закону «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», яким чітко встановити її зв'язок із ч. 6 ст. 4 цього закону, з метою припинення практики подвійних погоджень релігійної діяльності іноземців при оформленні посвідок на тимчасове проживання в Україні.

На думку народних депутатів, відповідні проекти доцільно опрацьовувати у співпраці з іншими зацікавленими центральним органам виконавчої влади та за участі представників Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 26.10).

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму рекомендує парламенту прийняти в другому читанні та в цілому законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо охорони дитинства.

Проектом (реєстр. № 10625) пропонується внести зміни до ряду законодавчих актів з метою: підвищення ефективності реалізації державної політики в галузі охорони дитинства; удосконалення нормативно-правового забезпечення соціального захисту дітей; поліпшення діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо здійснення соціальної роботи з дітьми, які потребують особливої уваги з боку держави тощо.

Під час підготовки законопроекту до другого читання до комітету надійшло 47 поправок, з яких враховано 30, частково враховано чотири, відхилено 13.

Зокрема, члени комітету підтримали пропозиції, відповідно до яких призначення дитині-сироті або дитині, позбавленій батьківського піклування, опікуна чи піклувальника має здійснюватися виключно з тих осіб, які перебувають з підопічним у сімейних, родинних відносинах. Народні депутати погодилися також із пропозицією, відповідно до якої дитині має призначатися тільки один опікун чи піклувальник. Водночас, на думку членів комітету, особа, яка не перебуває в сімейних відносинах з дитиною або не є родичем дитини, може мати право звернутися до суду із заявою про призначення її опікуном чи піклувальником над дитиною (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 26.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович узяв участь у введенні в експлуатацію верхньої водойми Дністровської ГАЕС та повітряної лінії електропередачі напругою 330 кВ Дністровська ГАЕС – Бар для видачі потужності Дністровської ГАЕС.

Запуск відбувся в режимі відеоконференції з приміщення центральної диспетчерської НЕК «Укренерго» в Києві.

Вітаючи присутніх з цією подією, глава держави зазначив, що завдяки введенню в експлуатацію цих об'єктів Дністровська станція увійде до п'ятірки найпотужніших у світі та стане найбільшою у Європі.

На переконання Президента, реалізація цього проекту яскраво демонструє рівень технологій, які сьогодні може запропонувати Україна. «Успішне спорудження цього енергетичного об'єкта є свідченням великого вітчизняного науково-виробничого потенціалу та результатом сумлінної праці будівельно-монтажних і проектних організацій у різних регіонах України», – сказав він.

Глава держави звернув особливу увагу на те, що найважливіші елементи об'єкта – генератор, насос-турбіна, трансформатор, кранове та гідромеханічне обладнання – вироблені в Україні – у Харкові, Запоріжжі, у Донецькій та Херсонській областях (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 26.10).*

Початок роботи верхньої водойми Дністровської гідроакумуляуючої електростанції є черговим кроком у напрямі зміцнення енергетичної безпеки України. Таке переконання висловив Президент України В. Янукович після урочистого введення в експлуатацію верхньої водойми Дністровської ГАЕС та повітряної лінії електропередач Дністровська ГАЕС – Бар.

В. Янукович звернув окрему увагу на те, що будівництво цього об'єкта також сприятиме покращанню екологічності вітчизняної електроенергетики та створенню нових робочих

місць. Нині, зазначив він, на будівництві задіяно 2 тис. працівників, а реалізація першої черги спорудження станції забезпечить ще 400 робочих місць. «Хотів би подякувати всім причетним за ефективну та послідовну роботу з організації всього процесу будівництва», – сказав Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2012. – 26.10).

З нагоди 68-ї річниці визволення України від фашистських загарбників керівництво держави вшанувало пам'ять воїнів, полеглих у боях. Президент України В. Янукович, Голова Верховної Ради В. Литвин, Прем'єр-міністр України М. Азаров узяли участь у церемонії покладання квітів до могили Невідомого солдата, що в парку Слави в Києві.

До Меморіалу полеглих бійців, чий імена так і залишилися невідомими, також поклали квіти урядовці, народні депутати, представники київської влади. У заході взяли участь ветерани Великої Вітчизняної війни, представники громадськості.

Глава уряду М. Азаров також поклав квіти до пам'ятника тричі Герою Радянського Союзу, Маршалу авіації І. Кожедубу.

Присутні вшанували пам'ять воїнів, полеглих у роки війни, хвилиною мовчання (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 28.10).

Безпрецедентні зусилля української влади щодо забезпечення прозорості парламентських виборів 2012 р. цілком виправдалися. Про це заявив Прем'єр-міністр М. Азаров під час зустрічі з представниками місії спостерігачів від СНД.

«Досвідчені спостерігачі звернули увагу, що ми доклали безпрецедентних зусиль для того, щоб вибори пройшли вільно, демократично. Так, ми вперше встановили веб-камери на виборчих дільницях, і будь-хто міг спостерігати за перебігом голосування. Приємно, що техніка не підвела, працювала без збоїв на всіх дільницях», – зазначив глава уряду.

За його словами, вибори до парламенту пройшли спокійно, явка виборців була позитивною. Прем'єр-міністр наголосив,

що загальна кількість зафіксованих порушень є незначною, а їх характер не викликає жодних побоювань щодо істотного впливу на результати голосування.

М. Азаров подякував спостерігачам за об'єктивну оцінку виборчого процесу, підкресливши, що українська влада прийме будь-які об'єктивні оцінки міжнародних спостерігачів. «Виходячи з наявної інформації про перебіг виборів, ми сподіваємося, що в цілому всі міжнародні спостерігачі завершать свою роботу з позитивними висновками. Для іншого просто немає підстав. Стверджувати, що вибори проходили недемократично, непрозоро – це все одно, що на біле говорити чорне. Я зустрічався зі спостерігачами перед виборами, і я сказав, що ми приймемо і врахуємо всі абсолютно об'єктивні висновки, але ми не приймемо необ'єктивні оцінки наших виборів. Ми доклали колосальних зусиль, щоб забезпечити вільне волевиявлення громадян. І можемо розраховувати на чесні оцінки», – наголосив глава уряду.

У свою чергу представники спостережної місії від СНД зазначили, що на їхню думку і за їхніми спостереженнями, у всіх регіонах України вибори пройшли організовано, прозоро і за високої активності виборців. При цьому скарги і зауваження розглядалися оперативнo і змістовно (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.10*).

Кабінет Міністрів України прийняв Розпорядження № 813-р «Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2012 р., їх державних замовників та обсягів фінансування», розробником якого є Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації.

Національна програма інформатизації є комплексом взаємопов'язаних окремих завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики та пріоритетних напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури країни.

Згідно з прийнятим урядовим документом, серед основних заходів з інформатизації, запланованих органами державної влади на 2012 р., зокрема, закупівля послуг з розробки, мо-

дернізації, технічної підтримки програмного забезпечення, придбання ліцензійного програмного забезпечення та ліцензій, створення та підтримка системи електронного документообігу та електронного цифрового підпису, створення, модернізація та підтримка в актуальному стані баз даних, веб-сайтів/порталів, реєстрів, кадастрів, ресурсів геоінформаційних систем.

Прийняття розпорядження сприятиме реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, створенню умов для соціально-економічного розвитку держави, її інтеграції у світове співтовариство (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 29.10).

Кабінет Міністрів України затвердив Порядок використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для підтримки будівництва вугле- та торфодобувних підприємств, їх технічного переоснащення та виконання програми реновації гірничошахтного обладнання. Відповідну постанову № 988 уряд прийняв 8 жовтня 2012 р.

Згідно з урядовим документом, цей порядок визначає механізм використання коштів, передбачених у Державному бюджеті за програмою «Державна підтримка будівництва вугле- та торфодобувних підприємств, на технічне переоснащення зазначених підприємств, у тому числі через механізм здешевлення та погашення кредитів, а також виконання програми реновації гірничошахтного обладнання», зокрема, для технічного переоснащення підприємств Державного концерну «Укрторф».

Перелік вугле- та торфодобувних підприємств, технічне переоснащення яких передбачається здійснити за рахунок бюджетних коштів, затверджується Міненерговугілля відповідно до галузевої програми розвитку підприємств на відповідний рік за результатами конкурсу поданих підприємствами бізнес-планів технічного переоснащення.

Бюджетні кошти спрямовуються на реалізацію проектів капітального будівництва, технічне переоснащення вугледобувних підприємств (очисних та прохідницьких вибоїв, стаціонарних технологічних комплексів), виконання програ-

ми реновації гірничошахтного обладнання (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.10).*

Уряд пропонує вдвічі підвищити повну ставку мита на ввезені товари з ряду країн. Відповідний проект змін до Митного кодексу спільно розробили Мінекономрозвитку і Мінфін.

Як повідомляє видання, планується підвищити ставки на 7400 товарних позицій – на всі товари, що не мають сьогодні нульового ввізного мита (68 % товарної номенклатури). Підвищення повних ставок мит означає, що вони зростуть лише для країн, які не є членами Світової організації торгівлі (СОТ).

Для країн, що входять до неї, діє пільгова ставка, яка поки не змінюється. У відношенні держав, що мають з Україною угоду про вільну торгівлю товарами, застосовуються нульові ставки мит, за винятком вилучень.

Повний митний режим використовується також за неможливості встановити країну походження імпорту, а також у разі, якщо громадяни ввозять товар (підакцизні товари або товари вартістю понад 10 тис євро), не належить до особистих речей.

Перелік країн, імпорт з яких подорожчає, короткий: Андорра, Багамські острови, Бутан, Еритрея, Ефіопія, Ємен, Ірак, Коморські острови, Лаос, Ліберія, Сан-Томе і Принсіпі, Сейшели, Судан. Із цього списку незабаром буде виключений Лаос, минулого тижня офіційно прийнятий у СОТ. Потім до складу торгової організації мають включити Ємен.

Сьогодні на 87,3 % підкатегорій товарів встановлені однакові – повна і пільгова – ставки, що не спонукає імпортерів вказувати країну походження товару, ідеться в документі (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 29.10).*

Станом на кінець жовтня 2012 р. в Україні проведено процедури державних закупівель медичних препаратів на суму, що становить 96,2 % від загального обсягу держфінансування. Економія бюджетних коштів за результатами торгів становила близько 140 млн грн. Ці кошти спрямо-

вані на здійснення додаткових закупівель за найпріоритетнішими напрямками. Насамперед зекономлені кошти направлені на додаткове придбання національного переліку життєво необхідних лікарських засобів і виробів медичного призначення.

Зокрема, завдяки економії за державною програмою «Дитяча онкогематологія» стало можливим збільшити охоплення пацієнтів за деякими препаратами з 27 % до 35 % від загальної потреби. Завдяки впровадженню чітких вимог до відбору препаратів 80 % дітей із злоякісними новоутвореннями вдалося забезпечити спеціальним лікуванням.

Нині активно тривають поставки в регіони закуплених за угодами препаратів (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 29.10).

26 жовтня 2012 р. під головуванням міністра освіти і науки, молоді та спорту Д. Табачника відбулося засідання Колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту.

Серед питань, які виносилися на розгляд колегії, зокрема, були:

– підвищення ефективності контролю за недопущенням порушень абітурієнтами порядку проведення ЗНО з використанням технічних засобів та інших допоміжних матеріалів, непередбачених процедурою тестування;

– підсумки вступної кампанії 2012 р. та основні завдання вищих навчальних закладів на 2013 р.;

– про відзначення працівників галузі освіти, науки, фізичної культури та спорту державними нагородами України і відзнаками КМУ;

– стан виконання державного замовлення на видання навчальної літератури у 2012 р.;

– підсумки першого етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів та затвердження Переліку навчальної літератури, що може видаватися за державним замовленням 2013 р. (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 27.10).

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку схвалила проект Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку.

«Питання вдосконалення функціонування саморегулюючих організацій (СРО) та законодавчої й нормативної бази, що регулює їхню діяльність, назріло вже давно. Положення, яке врегулює роботу об'єднань та фондового ринку, дійсно важливе, адже ці інституції покликані сприяти розвитку фондового ринку, представляючи інтереси учасників ринку цінних паперів. Так, цим документом передбачається врегулювання порядку реєстрації об'єднання професійних учасників (ОПУ) фондового ринку, їхніх прав та обов'язків, а також анулювання реєстрації ОПУ. До того ж, в документі чітко прописані вимоги до внутрішніх документів ОПУ та СРО, а також вимоги до державного нагляду і контролю за їхньою діяльністю. Крім того, упровадження актуалізованого Положення сприятиме захисту ринку від недобросовісних та некваліфікованих учасників ринку, а також покращить взаємодію між членами СРО та захистить їхні інтереси», – зазначив директор департаменту аналізу, стратегії та розвитку законодавства НКЦПФР М. Лібанов.

Загалом цей документ був розроблений комісією з метою врегулювати діяльність об'єднань професійних учасників відповідно до норм Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» та привести нормативну базу НКЦПФР відповідно до норм законодавства. Зауважимо, що проект Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку був розроблений регулятором на виконання вимог Закону України 5042-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про цінні папери».

Найближчим часом проект положення буде розміщено на офіційному сайті регулятора, де всі бажаючі матимуть можливість з ним ознайомитися (*Урядовий портал* (www.ktm.gov.ua). – 2012. – 29.10).

Державна казначейська служба спростувала повідомлення деяких ЗМІ про заблокування з кінця вересня коштів бюджетним організаціям у регіонах України. Про це йдеться в заяві Держказначейства, опублікованій 26 жовтня на офіційному сайті відомства.

«Зазначена інформація не відповідає дійсності. Органи казначейства здійснюють платежі своєчасно відповідно до розпису Державного бюджету України в терміни, визначені законодавством», – ідеться в повідомленні.

Згідно зі щомісячними розписами державного та місцевих бюджетів, видатки на кінець кварталу мають найбільшу питому вагу, а сплата платниками основних податків, зборів (обов'язкових платежів), що наповнюють бюджет, відбувається, як правило, в останні дні місяця. До того ж, протягом II півріччя завершується проведення тендерних процедур, наприкінці III кварталу до органів Казначейства подаються документи на оплату державних закупівель, і цей процес набуває масового характеру.

Ураховуючи необхідність опрацювання значної кількості первинних та розрахункових документів, які надаються розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, органи казначейства з метою уникнення соціальної напруги забезпечують виконання насамперед захищених статей видатків бюджету, а саме виплату заробітної плати, стипендії, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, продуктів харчування, медикаментів тощо.

Стосовно можливих затримок із проведенням платежів – вони можуть виникати внаслідок різних обставин, зокрема через допущені помилки розпорядниками бюджетних коштів під час підготовки первинних та розрахункових документів, усунення яких потребує певного часу, або несвоєчасність подання до органів Казначейства пакету документів та оформлення необхідних процедур, визначених бюджетним законодавством та законодавством у сфері закупівель (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 26.10).

ПОЛІТИКА

Центральная избирательная комиссия может установить официальные результаты выборов народных депутатов Украины не ранее 11 ноября. Об этом сообщил член ЦИК М. Охендовский. «Я думаю, что 11–12 ноября – это как

раз те строки, когда ЦИК установит результаты как по каждому одномандатному избирательному округу, так и по общегосударственному многомандатному округу», – сказал М. Охендовский.

По его словам, в подавляющем большинстве участковых избирательных комиссий подсчет голосов завершен.

Напомним, что, согласно законодательству, ЦИК должна установить официальные результаты выборов не позднее чем на 15-й день со дня голосования, то есть не позднее 12 ноября.

Глава ЦИК В. Шаповал заявил, что предварительные результаты выборов по электронным протоколам будут известны уже 31 октября (*LB.ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 29.10).

По данным Центральной избирательной комиссии, явка избирателей на прошедших парламентских выборах составила 57,99 %.

В частности, в Автономной Республике Крым на участки пришли 49,46 % избирателей, в Винницкой области – 62,89 %, Волынской – 65,74 %, Донецкой – 59,72 %, Днепропетровской – 52,93 %.

В Николаевской области проголосовали 52,22 % избирателей, в Одесской – 49,64 %, Полтавской – 57,89 %, Ровенской – 61,83 %, Сумской – 57,68 %, Тернопольской – 66,78 %, Харьковской – 53,08 %, Херсонской – 50,90 %, Хмельницкой – 62,32 %, Черкасской – 61,46 %, Черниговской – 61,08 %, Черновицкой – 59,66 %, в Киеве – 62,11 % и Севастополе – 49,65 % (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10).

У день парламентських виборів, 28 жовтня 2012 р., з 14:30 почалися DDOS-атаки на веб-ресурси громадських організацій, які здійснюють моніторинг виборчих порушень. Про це повідомили представники МГО «Інтерньюз-Україна» та Громадянської мережі «Опора» під час Інформаційного марафону «Вибори-2012: громадський погляд», який відбувається в ІА «Українські національні новини».

За словами експертів, було «покладено» сайти проекту МГО «Інтерньюз-Україна» ElectUA.org, карти виборчих порушень «Опори» та «Майдану». З характеру атак видно, що їх здійснюють з України, оскільки найбільше постраждали модулі сайтів, розташовані на українських серверах.

Однак усі отримані дані про порушення було збережено, і способи подачі інформації також не ушкоджено (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

Реальні результати парламентських виборів встановлюються на підставі протоколів з мокрими печатками, а екзит-поли – справа відносна. Про це на брифінгу в Центрвиборчкомі повідомив голова комісії В. Шаповал, коментуючи розбіжності між результатами екзит-полів та попередніми результатами голосування, оприлюднені комісією, передає кореспондент УНН.

«Стосовно розбіжності між екзит-полами та тими цифрами, що на моніторі, то я можу сказати: давайте дочекаємося результатів. Давайте говорити, що екзит-поли – це справа відносна», – зазначив В. Шаповал (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

Директор Фонду «Демократичні ініціативи» імені І. Кучеріва І. Бекешкіна під час прес-конференції в медіа-холі УНН розповіла про регіональний розподіл результатів Національного екзит-полу-2012. За результатами екзит-полу, такі політичні сили, як КПУ та «Свобода» посіли свої позиції в Центральній Україні.

«Регіональний розподіл надзвичайно цікавий. Цікаво, наприклад, те, що “Батьківщина” отримала високий результат у Центрі, який навіть вищий за результат у Західному регіоні. У Західному регіоні – 31,9 %, а в центрі – 34,1 %. Цікаво те, що “Батьківщина” отримала несподівано хороший результат на Півдні – 17,7 % та на Сході – 10,2 %. І. Бекешкіна також наголосила на тому, що партія УДАР отримала непогані результати як на Заході (18,4 %), так і в Центрі (18,8 %).

«Що стосується “Свободи”, то вона долає п’ятивідсотковий бар’єр у всіх регіонах окрім Сходу», – зазначила вона, додавши, що звісно найвищий результат на Заході (26,6 %), але і в Центрі «Свобода» отримує 12,8 %.

«І Комуністична партія, це очікувано, має найвищий результат на Півдні і Сході (16,6 % та 18,7 % відповідно. – Ред.), але і в Центральному регіоні 8,8 % – це нова риса. А в Західному регіоні 3,8 %, тобто Комуністична партія, як не мала там підтримки, так і не має», – зазначила І. Бекешкіна.

Нагадаємо, за результатами Національного екзит-полу, до ВР проходять: Партія регіонів – 28,1 %; об’єднана опозиція «Батьківщина» – 24,6 %; УДАР – 15,4 %; «Свобода» – 12,2 %; КПУ – 11,6 %.

Нагадаємо, опитування в рамках Національного екзит-полу проводять представники Київського міжнародного інституту соціології, а також Центру Разумкова. Екзит-пол планували провести на 400 дільницях у всіх регіонах України (кожна із задіяних структур проводила опитування на 200 дільницях). Фонд «Демократичні ініціативи» підтримує проведення Національного екзит-полу-2012 (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

За даними екзит-полу центру «Соціальний моніторинг», до Верховної Ради України нового скликання за партійними списками проходять п’ять партій. Це показують результати екзит-полу, проведеного Центром «Соціальний моніторинг», передає УНН.

Згідно з попередніми даними, у парламенті будуть представлені Партія регіонів (32 % голосів), об’єднана опозиція «Батьківщина» (23,2 %), УДАР В. Кличка (14,4 %), ВО «Свобода» (12,6 %), КПУ (11,5 %)

Опитування проводилося в день виборів на виході з 402 виборчих дільниць, було опитано 25 тис. виборців.

Нагадаємо, за даними національного екзит-полу, партії набрали такий відсоток голосів: Партія регіонів – 28,1 %; об’єднана опозиція «Батьківщина» – 24,7 %; УДАР – 15,1 %;

КПУ – 11,8 %; «Свобода» – 12,3 % (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 28.10).

Партія регіонів посідає перше місце на парламентських виборах в Україні за мажоритарниками (у розрізі партійної приналежності). Це демонструють дані екзит-полу, який проводили TNS Ukraine і СОЦІС, передає УНН. Наведені нижче дані отримані в результаті опитування 20 тис. осіб на 610 дільницях.

Згідно з результатами екзит-полу, за списками мажоритарників ПР на 9,47 % випереджає «Батьківщину»: ПР – 27,79 %; самовисуванці – 19,29 %; «Батьківщина» – 18,32 %; УДАР – 10,42 %; КПУ – 8,58 %; «Свобода» – 5,80 %; інші партії – 9,81 %.

Стосовно ж *партійних списків*, то Партія регіонів посідає перше місце на парламентських виборах в Україні, за нею слідує об'єднана опозиція «Батьківщина». Згідно з результатами екзит-полу, ПР на 6,61 % випереджає «Батьківщину»: ПР – 30,48 %; «Батьківщина» – 23,87 %; УДАР – 14,67 %; КПУ – 12,07 %; «Свобода» – 11,92 % (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 28.10).

Об'єднана опозиція «Батьківщина» завершила паралельний підрахунок голосів. Про це розповів заступник лідера партії «Батьківщина» О. Турчинов на пресконференції 29 жовтня.

«Ми опрацювали протоколи з мокрими печатками. За нашим підрахунком, Партія регіонів – з усіма фальсифікаціями, з усіма вкиданнями – отримала 29,3 %, ОО «Батьківщина» – 25,2 %, партія УДАР – 13,6 %, КПУ – 13,01 % і «Свобода» – 10,12 %», – заявив він.

Разом із тим, О. Турчинов розкритикував міжнародних спостерігачів, які, не дочекавшись завершення процесу підрахунку голосів, «поспіхом назвали демократичними ці вибори» (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 29.10).

Председатель действующей Верховной Рады Украины В. Литвин по результатам обработки 35 % протоколов в 65 округе (Житомирская область) уверенно побеждает, набирая практически 70 % голосов.

Это следует из данных Центральной избирательной комиссии.

В. Литвин баллотировался от возглавляемой им Народной партии. Сама партия участия в выборах по партийным спискам не принимала (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2012. – 29.10).

Партия УДАР предлагает демократическим силам принять план совместных действий в парламенте нового созыва. Документ обнародован на официальном сайте политической силы.

В документе подчеркивается, что главным врагом оппозиции является авторитарный и коррумпированный режим, а в качестве главной цели демократических сил декларируется превращение Украины в современное демократическое и справедливое государство.

Для этого УДАР предлагает создать независимое Антикоррупционное агентство, под наблюдением которого общество начнет антикоррупционную люстрацию.

Следующим шагом предлагается принять закон Украины о порядке импичмента Президента, а также создать Временную следственную комиссию Верховной Рады по вопросам отстранения от власти действующего главы государства.

Также УДАР предлагает ввести народную законодательную инициативу. Данная норма предполагает, что законопроект, поддержанный 150 тыс. граждан, парламент должен рассматривать в первую очередь.

Также предлагается институт народного вотума недоверия, который даст общинам возможность принимать на местном референдуме решение о недоверии и увольнении председателя местной госадминистрации, руководителя милиции и налоговой, прокурора, судьи.

Кроме того, предлагается усилить контроль граждан за деятельностью депутатов путем их отзыва. Также установить

уголовную ответственность для тех депутатов, которые голосуют за других народных избранников.

УДАР также предлагает ввести на выборах в парламент и в местные советы (кроме сельских и поселковых) пропорциональную систему с открытыми списками. Депутатов сельских и поселковых советов предлагается избирать по мажоритарной системе (*МинПром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10).*

Предложенный партией УДАР план действий аналогичен коалиционному соглашению между оппозиционным объединением «Батьківщина» и ВО «Свобода». Об этом заявил лидер партии «Батьківщина» А. Турчинов на брифинге.

А. Турчинов отметил, что поскольку программа УДАРа повторяет соглашение «Батьківщини» и «Свободы», то партия В. Кличко должна присоединиться к этому соглашению (*МинПром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10).*

Фракція комуністів у Верховній Раді України буде ініціювати повернення до пропорційної системи обрання народних депутатів. Про це під час брифінгу сказав перший секретар ЦК Компартії України П. Симоненко, передає кореспондент УНН.

«Треба після цих виборів терміново приймати рішення і відмовитись від мажоритарних округів. Мова йде про дуже серйозну загрозу безпеці України з точки зору того, що напряму вівся підкуп виборців, змагалися гроші. Аналізуючи все те, що відбувається на мажоритарних округах, Верховна Рада повинна терміново змінити закон і запровадити пропорційну систему», – наголосив він (*Украинские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).*

Партія регіонів висловила готовність створювати більшість у парламенті з усіма, хто підтримуватиме їхню

програму. Уже після створення такої більшості можна буде говорити про розподіл посад, у тому числі й посаду спікера. Про це під час прес-конференції в прес-центрі ПР сказав голова фракції ПР у парламенті О. Єфремов, передає кореспондент УНН.

«Ми будемо пропонувати об'єднуватися навколо програми, яка має наша політична сила. Вона широко представлена серед населення нашої держави, і ми маємо намір її виконувати. Якщо колеги з парламенту з інших політичних сил зацікавляться цією програмою та готові будуть об'єднатися, ми із задоволенням прийнемо їх в коаліцію більшості та будемо з ними працювати», – сказав О. Єфремов.

Як зазначив голова фракції ПР у парламенті, він поки не готовий сказати, хто саме це буде. «Чи це будуть комуністи, які вже висловили бажання за основними положеннями щодо розвитку держави. Або ж це буде хтось інший. Або ж це будуть мажоритарники, які становлять 50 % складу парламенту та без яких створити більшість неможливо», – зауважив О. Єфремов.

Він також підкреслив, що питання щодо спікера ВР буде вирішуватися вже після створення більшості в парламенті (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

Всеукраинское объединение «Свобода» оставляет за собой право вывести людей на акции протеста в случае массовых фальсификаций результатов парламентских выборов. Об этом заявил на брифинге лидер ВО «Свобода» О. Тягнибок. «Мы оставляем за собой право выводить людей в случае массовых фальсификаций», – сказал политик.

По его словам, наивысшая степень готовности к подобным действиям – в Киеве, поскольку в двух мажоритарных округах в Шевченковском и Деснянском районах столицы, где, согласно экзит-поллам и параллельному подсчету голосов ВО «Свобода», кандидаты ВО побеждают своих соперников (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10).

Парламентские выборы в Украине состоялись, прошли прозрачно и демократично, заявляет член миссии мониторинга CIS-ЕМО А. Кочетков.

«По нашему мнению, выборы в Украине состоялись. Они были прозрачными. Тот результат, который получен, отражает волеизъявление украинского народа», – сказал он.

Он отметил, что выборы не нарушили международные стандарты, которые определяют честность и демократичность выборов. В то же время он подчеркнул, что у миссии есть много претензий по качеству проведения выборов в некоторых регионах.

А. Кочетков добавил, что это их предварительное заключение (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10*).

Международный экспертный центр избирательных систем дал выборам в Украине положительную оценку.

Президент Международного экспертного центра избирательных систем ICES, депутат Кнессета XV созыва (Израиль) А. Цинкер считает, что нарушения, происходившие в день выборов, не могут повлиять на результаты избирательного процесса, так как не носили системного характера. Об этом он заявил во время пресс-конференции по итогам состоявшихся в Украине выборов в информагентстве Интерфакс-Украина.

А. Цинкер сообщил, что наблюдатели от миссии посетили 314 избирательных участков и по трехбалльной шкале дали следующие оценки избирательному процессу: 46 % – положительную, 53 % – удовлетворительную, 0,4 % – неудовлетворительную.

«Наша миссия считает процесс выборов в Верховную Раду состоявшимся, легитимным, демократическим актом свободного волеизъявления граждан, проведенным в соответствии с законом о выборах народных депутатов Украины и соответствующим, в целом, международным нормам избирательного права. Мы эти выборы признаем», – заявил президент ICES. «Мы обратили внимание, что было много наблюдателей. Как

международных, так и местных – от партий и кандидатов-мажоритарщиков», – отметил А. Цинкер, высказав также пожелание в будущем усложнить процедуру выдвижения мажоритарщиков, так как их количество было очень большим и часто кандидатуры снимались перед самым процессом голосования, что может быть признаком определенных договоренностей.

«Выборы прошли в острой борьбе штабов, а напряжения в обществе в этот раз мы не увидели», – считает эксперт.

Кроме того, международный наблюдатель, депутат Европарламента (Венгрия) З. Гурман отметила большое количество женщин, принимавших участие в избирательном процессе – они были главами избирательных комиссий в четырех из семи избирательных участков, которые она посетила.

«Спасибо за видеокамеры и хорошо подготовленные кадры. Я считаю, что выборы были организованы хорошо. Они соответствуют стандартам, очень приятно, что граждане могли свободно осуществить процесс волеизъявления», – подчеркнула З. Гурман (*LB.ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 29.10).

Глава делегации наблюдателей Парламентской ассамблеи Совета Европы на выборах в Украине А. Гросс обвинил власти в олигархизации всего избирательного процесса. «Украинцы заслуживали большего в результате прошедших выборов. “Олигархизация” всего процесса означала, что граждане лишились возможности управлять выборами, а также утратили веру в них», – заявил А. Гросс, слова которого приводятся в заявлении европейских наблюдателей, передает Интерфакс.

«К сожалению, огромный демократический потенциал украинского общества не был реализован в ходе вчерашнего волеизъявления», – подчеркнул А. Гросс. В свою очередь глава долгосрочной миссии наблюдателей Бюро по демократическим институтам и правам человека О. Гловер подчеркнул, что «отсутствие адекватного ответа властей на различные нарушения в ходе выборов привело к созданию вокруг них атмосферы безнаказанности».

Это, по его словам, «бросило тень на выборы и прогресс в развитии демократии, который до сих пор Украина демонстрировала».

Отметим, ПАСЕ рекомендует Украине закрепить в Конституции пропорциональную систему выборов Верховной Рады с открытыми списками (*LB.ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 29.10).

Избирательная кампания в Украине проходила недостаточно прозрачно, нынешние выборы являются шагом назад по сравнению с предыдущими, говорится в отчете наблюдателей Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ).

«28 октября парламентские выборы характеризовались недостаточным уровнем соревновательности, причинами чего в основном стало злоупотребление админресурсом, недостаточная прозрачность кампании и финансирования партий, а также несбалансированность в медиасреде», – говорится в отчете международной миссии наблюдателей ОБСЕ.

В отчете также речь идет о том, что определенные аспекты нынешних выборов в Украине являются шагом назад по сравнению с предыдущими.

На пресс-конференции 29 октября специальный координатор миссии ОБСЕ Вальбурга Габсбург Дуглас отметила, что ей прискорбно сообщить о том, что эти выборы свидетельствуют о сворачивании демократии в Украине. По ее словам, в ходе этой кампании были огромные злоупотребления властью, огромную роль играли деньги, что негативно повлияло на дальнейшее демократическое развитие страны.

Международная миссия по наблюдению за парламентскими выборами в Украине состоит из более чем 800 наблюдателей из 42 стран, среди которых 625 долгосрочных и краткосрочных наблюдателей от ОБСЕ/БДИПЧ, а также 100 парламентариев и сотрудников Парламентской ассамблеи ОБСЕ, 40 наблюдателей ПАСЕ, 19 – от Парламентской ассамблеи НАТО и 36 – от Европейского парламента (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10).

Критические оценки миссии ОБСЕ продемонстрировали, что Украина развивается правильным путем. Об этом заявила советник Президента А. Герман.

«Никакие нарушения, о которых упоминалось, не были названы системными. Не было однозначных выводов и оценок. И наблюдатели отметили, что избиратели имели возможность выбирать между партиями и процесс был положительным. Это нам приятно было слышать», – сказала она.

А. Герман также процитировала из доклада ОБСЕ фразу о мирной и доброжелательной атмосфере выборов. «Эти оценки дают нам большой кредит доверия мира и возможность сказать, что мы идем правильным путем. Они дали знак, сигнал, что Европа готова принять Украину, идти вместе с Украиной и подставлять Украины плечо», – сказала она (*Мин-Пром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 29.10*).

МЗС України оприлюднило заяву міністра закордонних справ України К. Грищенка у зв'язку з оприлюдненими міжнародними оцінками парламентських виборів в Україні, передає УНН.

«28 жовтня 2012 р. в Україні відбулися парламентські вибори. Українці віддали голоси за політичні партії та кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах і підтвердили свою відданість європейським демократичним цінностям.

Переважна більшість з майже 4 тис. міжнародних спостерігачів за виборами народних депутатів України, у тому числі від Бюро з демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ, Парламентської асамблеї ОБСЄ, Парламентської асамблеї Ради Європи, Європейського парламенту, Міжпарламентської асамблеї СНД та інших спостережних місій та національних делегацій, уже оприлюднили свої попередні оцінки щодо виборчого процесу в нашій державі. Міжнародними спостерігачами підкреслюється створення належної законодавчої бази для проведення демократичних виборів, змагаль-

ний характер виборчого процесу, можливість для виборців обрати з різних політичних партій, спокійне та мирне проведення дня голосування. Переважна більшість міжнародних спостерігачів позитивно оцінили процес голосування та підрахунку голосів.

Таким чином, міжнародна спільнота визнає, що майбутній склад Верховної Ради відображає волю українського народу, а в Україні зміцнюються традиції конкурентної демократії та парламентаризму.

Міжнародними спостерігачами за виборами у своїх попередніх висновках також відзначено низку недоліків під час організації та проведення виборів. Усі зауваження будуть ретельно проаналізовані, а виявлені недоліки будуть обов'язково враховані в дальшій роботі з удосконалення виборчого законодавства і практики.

Результати голосування дають змогу з впевненістю стверджувати, що основні засади внутрішньої та зовнішньої політики України залишатимуться незмінними. Обрання нового складу Верховної Ради України створює сприятливі передумови для активізації здійснення демократичних та економічних реформ, ініційованих Президентом України В. Януковичем, і подальшої реалізації стратегічного курсу на європейську інтеграцію», – ідеться в заяві (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

Нарушения в ходе голосования на парламентских выборах в Украине не имели массового и системного характера, заявляет Комитет избирателей Украины (КИУ).

«Нарушения избирательного законодательства в ходе подготовки и проведения голосования были зафиксированы в большинстве регионов Украины. Однако они не имели массового и системного характера», – говорится в предварительной оценке КИУ голосования и подсчета голосов на выборах 28 октября, обнародованном на пресс-конференции 29 октября в Киеве.

Как отмечают в КИУ, наиболее распространенные недостатки – это переструктурирование состава избирательных комиссий непосредственно перед днем голосования, низкое качество списков избирателей, частые случаи подкупа избирателей, которые остались без надлежащего реагирования правоохрани-

нительных органов и могли повлиять на результат волеизъявления в некоторых одномандатных округах.

Среди других нарушений – отсутствие на некоторых участках достаточного количества избирательных бюллетеней, неправильное использование штампа «выбыл» для внесения изменений в бюллетени и злоупотребления, связанные с голосованием на дому (*Подробности (<http://podrobnosti.ua>). – 2012. – 29.10*).

Згідно з уточненою інформацією станом на 7.00 годину 29 жовтня 2012 р., упродовж 28 жовтня 2012 р. органами внутрішніх справ було зареєстровано 584 повідомлення, прямо чи опосередковано пов'язаних з виборчим процесом.

Найбільша кількість звернень – 115 – зафіксована в м. Києві, найменша – в Кіровоградській та Одеській областях (по два).

Серед звернень про порушення, зареєстрованих правоохоронцями, найчастіше фігурували повідомлення про незаконну агітацію (147), підкуп виборців (68), порушення виборчого законодавства (34) та пошкодження бюллетенів для голосування (27).

За зібраними матеріалами працівниками органів внутрішніх справ було складено 17 адміністративних протоколів. З них вісім – за ст. 212-10 (Порушення обмежень щодо ведення передвиборної агітації, агітація в день проведення референдуму), три протоколи – за ст. 173 (Дрібне хуліганство) та шість адміністративних матеріалів – за ст. 178 (Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді) Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Міліцією порушено одну кримінальну справу за ст. 259 (Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності) Кримінального кодексу України. Крім того, по два звернення направлено для розгляду за належністю до прокуратури та до ОВК або ЦВК. За іншими повідомленнями проводяться перевірки (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 29.10*).

Ю. Тимошенко оголосила голодування. Про це йдеться в її заяві, яку в Харкові перед журналістами зачитав С. Власенко, передає кореспондент УНН.

«Я оголошую голодування в знак протесту проти фальшування виборів і нелегітимності парламенту», – ідеться в заяві Ю. Тимошенко. За словами С. Власенка, Ю. Тимошенко буде пити тільки воду. Голодування безстрокове, «принаймні до оголошення висновків міжнародних спостерігачів» (*Украинские Национальные Новости* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 29.10).

ЕКОНОМІКА

Чистий прибуток ПАТ «Укртелеком» за дев'ять місяців 2012 р. становив 348 млн 8 тис. грн проти збитків у 210 млн 168 тис. грн роком раніше. Про це повідомляє держустанова «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» при Національній комісії з цінних паперів і фондового ринку.

ПАТ «Укртелеком» – універсальний телекомунікаційний оператор в Україні, лідер з надання послуг фіксованого зв'язку (частка ринку – 74 %). Чисті збитки «Укртелекому» в 2011 р. зменшилися до 136 млн 482 тис. грн порівняно зі збитками в 258 млн 883 тис. грн, отриманими в 2010 р (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 26.10).

У Токмацькому районі Запорізької області відкрито першу чергу сонячної електростанції потужністю 1,5 МВт, яку змонтували менше ніж за чотири місяці. Для її розташування на території Новенської сільської ради Токмацького району виділено 33 га землі. Заступник голови облдержадміністрації П. Гончарук повідомив, що термін окупності проекту – приблизно 4,5 роки, а у його реалізацію вкладено 40 млн дол. Загальна потужність станції становитиме 10 МВт.

На сьогодні на Запоріжжі триває будівництво п'яти сонячних і чотирьох вітрових електростанцій у Бердянському, Приазовському, Приморському, Мелітопольському та Запорізькому районах. Для їх реалізації залучено кошти інвесторів, які сумарно становлять понад 1 млрд євро (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 29.10).

В Україні уже собрано зерно в кількості 41 млн т.

Урожай зернових был собран с площадью размером 13,7 млн га. Эти площади составляют 93 % от планируемых к уборке, сообщили из Минагрополитики. Средняя урожайность зернових при этом составила 29,9 ц/га, при этом к аналогичной дате 2011 г. урожайность составляла 34,8 ц/га.

Также известно, что к 26 октября аграриям удалось собрать кукурузы в количестве 14,6 млн т (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 29.10).

Введення 3 % збору з позабіржових операцій з цінними паперами, які не перебувають у біржовому реєстрі, повинно відбити бажання в міжнародних спекулянтів іти на український ринок.

Про це заявив директор департаменту податкового контролю податкової служби С. Крухмальов. Податківець звертає увагу, що дії міжнародних спекулянтів можуть не тільки завдати шкоди держбюджету, але й негативно вплинути на роботу банківської системи.

При цьому управляючий директор ІК «Драгон Капітал» Д. Тарабакін вважає, що краще було б, щоб зазначений збір не поширювався на операції з цінними паперами інвестиційно привабливих емітентів – щоб не «вбити» інтерес до них інвесторів.

Разом з тим заступник голови правління «Креді Агріколь Банк», голова Комітету з оподаткування та бухгалтерського обліку НАБУ Є. Чемерис прогнозує, що навряд чи введення 3 % податку з позабіржових операцій відштовхне від України,

скажімо, серйозних іноземних інвесторів, оскільки вони працюють в основному з «блакитними» фішками на біржах. Тобто для них необхідності платити 3 % від угоди не буде (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 28.10).

В обращении в Украине находится 10,5 млрд монет и 2,5 млрд банкнот, заявила зампред Национального банка В. Рычаковская. При этом на одного гражданина нашей страны приходится 56 банкнот и 217 монет.

По ее словам, 35 % от общего объема монет приходится на монеты номиналом в 1 и 2 коп. Напомним, председатель совета Центробанка И. Прасолов ранее заявил, что НБУ рассматривает вопрос отказа от использования в обращении одно- и двухкопеечных монет, поскольку на их изготовление тратятся значительные средства, но они фактически утратили покупательную способность.

В. Рычаковская также отметила, что проблема обращения монет мелкого номинала существует во многих странах и преимущественно используются два пути ее решения. Первый – административное выведение монет из оборота. Другой вариант, когда при осуществлении покупки ее конечная сумма округляется до целого числа.

Объем наличных в денежном обороте Украины на 1 августа составил 219 млн грн, из которых вне банков – 201,5 млрд грн (*LB.ua (http://lb.ua)*). – 2012. – 26.10; 28.10).

Технічна місія Міжнародного валютного фонду прибула до Києва. «Протягом тижня вони планують обговорити урядову програму реформування фінансового сектору. Зокрема, як влада вирішує питання проблемних кредитів і поліпшує умови для банківського кредитування», – ідеться в повідомленні.

Нагадаємо: за дворічною програмою stand-by, схваленою влітку 2010 р., Україна одержала від фонду 3,5 млрд дол. із обіцяних 15,5 млрд. Однак через невиконання офіційним Києвом рекомендацій, зокрема щодо підвищення тарифів на

газ і теплопостачання для населення – МВФ виділення коштів призупинив (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 26.10).

*На виконання підписаних договорів для зберігання на складах Державного агентства резерву України розпочато поставку дизельного палива підвищеної якості (євро). Наразі поставлено 6 тис. т дизельного палива. Поставки продовжуються. До кінця року на склади Держрезерву України буде поставлено 28 тис. 600 т дизельного палива. Дизельне паливо підвищеної якості придатне для довготривалого зберігання (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 29.10).*

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Згідно з опитуванням, проведеним ZN.UA, прогнози експертів щодо інфляції коливаються від 2,3 % до максимум 3,5 %. Економісти висловлюють такі прогнози:

– Керівник аналітичного відділу «Арт Капітал» І. Путілін, економіст ІК «Трійка Діалог Україна» І. Піонтковська і старший аналітик Міжнародного центру перспективних досліджень О. Жолудь вважають, що інфляція становитиме 3 %.

– Начальник відділу аналізу і досліджень «Райффайзен Банк Аваль» Д. Сологуб схиляється до варіанта, що цей показник буде нижче – 2,5 %.

– Керуючий інвестиційними та пенсійними фондами «КІНТО» М. М'який дає ще нижчий прогноз – 2,3 %. Причому, як уточнює фахівець, такий статус-кво буде обумовлений ефектом низької бази минулого року.

– Керівник аналітичного департаменту ІГ «ТАСК» А. Шевчишин зазначає, що показник 3,5 % інфляція може досягти в Україні в разі, зокрема, покрокового підвищення тарифів на газ і електроенергію.

Що стосується динаміки ВВП за підсумками року, І. Піонтковська вважає, що він зросте на 1–1,15 %, Д. Сологуб –

на 1 %, І. Путілін – на 0,5 %, О. Жолудь – на 0,2 %. М. М'який не виключає, що ВВП може зменшитися на 0,2 %, а А. Шевчин – на 0,6 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 28.10).

***Ernst&Young* знизив прогноз зростання ВВП України у 2012 р. з 3,1 % до 1,7 %.** Про це йдеться в «Прогнозі розвитку ринків, що швидко зростають», підготовленому компанією, повідомляє Укрінформ.

«На фоні зниження очікуваного темпу зростання ВВП, який становив лише 2 % у січні – липні, а також у світлі майбутніх виборів у жовтні, уряд пообіцяв реалізувати більший обсяг державних інвестицій, щоб компенсувати спад промислового експорту. Це стане навантаженням для бюджету, дефіцит якого дедалі більше збільшується, що підвищує ризики девальвації гривні. Таким чином, прогноз зростання економіки у 2012 р. за нашими прогнозами, знижено до 1,7 %», – ідеться в повідомленні.

Експерти E&Y очікують, що за підсумками 2012 р. рівень інфляції буде значно нижчим за передбачений у бюджеті показник 7,9 %, але у світлі очікуваного зростання цін на електроенергію в IV кварталі, інфляція може зрости ближче до 2013 р.

На думку аналітиків, незважаючи на ризики уповільнення зростання, експорт до країн ЄС може зрости на 4 % у 2013 р. і більш як 5 % у 2014–16 рр. Покращання перспектив експорту газу та можливе поживавлення економіки ЄС може стимулювати український експорт і приплив капіталу до країни.

Як відомо, Європейський банк реконструкції та розвитку погіршив прогноз зростання ВВП України з 2,5 % до 1 % у 2012 р.

Нагадаємо, агентство Fitch прогнозує, що зростання ВВП України у 2012 р. становитиме 0,5 %.

Як повідомлялося, академік, директор Інституту економіки та прогнозування НАН В. Гесць заявив, що збільшення ВВП сповільниться з 5,2 % у 2011 р. до 0,5–1 % у 2012 р. (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 28.10).

Государственный и гарантированный государством долг Украины на 30 сентября составил 495,793 млрд грн, или

62,028 млрд долл. Об этом сообщается на официальном сайте Министерства финансов Украины.

На конец прошлого года госдолг Украины составлял около 59,2 млрд долл., месяц назад – 61,5 млрд долл.

По информации Минфина, рост госдолга связан с выпуском облигаций внутреннего госзайма (*ЛВ.иа/Економика* (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 29.10).

Уряди Євросоюзу на цьому тижні почнуть обговорення довгострокового бюджету блоку, що досягає 1 трлн євро, з пропозиції скоротити його щонайменше на 50 млрд євро. Про це пише Reuters з посиланням на джерело, знайоме із ситуацією.

Експерти вважають, що це скорочення, запропоноване Єврокомісією, навряд чи виявиться досить великим, щоб задовольнити Великобританію, Німеччину, Францію та інших донорів бюджету. Вони хочуть жорсткого обмеження видатків ЄС, яке відображало б заходи суворої економії, здійснювані урядами з метою скорочення боргів, і закликають до зниження витрат на 100–200 млрд євро.

Крім того, це пропозиція, імовірно, розсердить Польщу та інші колишні країни соцтабору, які є найбільшими одержувачами коштів ЄС і виступають проти будь-яких скорочень. «Як я це бачу зараз, скорочення, запропоноване Єврокомісією, становитиме від 50 млрд євро. Це буде базою для обговорення», – сказало джерело на умовах анонімності.

Відзначимо, що новий документ ЄС буде першим, який міститиме в собі конкретні цифри. Він покладе початок вирішальній фазі переговорів між урядами, які сподіваються досягти угоди до саміту лідерів ЄС 22–23 листопада.

Як повідомляється, у документі будуть перераховані скорочення, які необхідно зробити у всіх областях, щоб домогтися необхідної економії, включаючи сільське господарство, інфраструктурні інвестиції та дослідження. Фахівці вважають, що це може викликати розбіжності між країнами, що закликають до скорочення бюджету: Франція хоче виключити зі списку скорочень витрати на сільське господарство, а Великобританія, Швеція та інші хочуть, щоб ЄС направляв більше

грошей на дослідження та інші заходи прискорення зростання *(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 29.10).*

С призывом разработать меры для борьбы с недоверием к мировой экономической и финансовой системе намерены обратиться участники предстоящей в Мехико встречи министров финансов и глав Центральных банков G20, сообщил в пятницу заместитель министра финансов Мексики Х. Родригес.

Эта встреча пройдет 4–5 ноября в мексиканской столице. По словам Х. Родригеса, главным ее итогом должно стать снижение уровня неуверенности в мировой экономике. Участники встречи обсудят факторы, которые способствовали уменьшению темпов роста мировой экономики и создания рабочих мест. «Замедление темпов роста в развивающихся странах сегодня уже стало реальностью, а баланс рисков значительно ухудшился, и это новое явление стало очевидно в последние два или три месяца», – заметил Х. Родригес.

Международный валютный фонд, в частности, понизил прогноз роста экономики на глобальном уровне в текущем году с 3,5 % до 3,3 %, на 2012 г. прогноз также снижен – с 3,9 % до 3,6 %. Для развивающихся стран ситуация складывается аналогично: темпы роста Бразилии, по данным МВФ, снизятся с 2,5 % до 1,5 %, а Китая – с 8 % до 7,8 %.

Х. Родригес сообщил также, что в ходе встречи представители Испании могут выступить с сообщением о состоянии ее финансовой системы и мерах, которые предприняты этой страной для противодействия кризисным явлениям. В то же время ранее заместитель министра финансов РФ С. Сторчак высказал сомнения в том, что Испания в ходе встречи в Мехико захочет представлять информацию о ходе проведения реформ в стране.

По словам С. Сторчака, в повестке дня встречи в Мехико будут вопросы мировой экономики, финансового регулирования и доступа к финансовым услугам, сырьевых и продоволь-

ственных рынков, включая энергетику, будущего G20, а также реформы международной валютно-финансовой системы, включая новую формулу расчета страновых квот (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 27.10).

Греція знову просить мільярди в Брюсселі.

Афінам знадобляться ще 30 млрд євро до 2016 р. – такий підсумок детального обговорення заходів з підтримки проблемних країн, що відбувся в Брюсселі. Про це повідомляє «Газета.ру» з посиланням на The Wall Street Journal.

Гроші потрібні, щоб компенсувати більш глибоку, ніж очікувалося, рецесію: за новими прогнозами Міжнародного валютного фонду (МВФ), ВВП Греції скоротиться на 6,5 % у 2012 р. і на 3,8 % у 2013 р. (це буде шостий рік рецесії). Додаткового фінансування потребує і відстрочка в досягненні цільових показників по дефіциту бюджету.

Два тижні тому МВФ запропонував дозволити Греції довести дефіцит бюджету до 3 % ВВП не до 2014 р., а до 2016 р. Тепер саме ця дата фігурує в робочому варіанті списку завдань, що стоять перед Грецією, пише WSJ, ознайомившись із документом. Тобто відстрочка, яка спочатку викликала різкий протест у низки країн на чолі з Німеччиною, вже практично схвалена.

Сума, в яку кредиторам обійдуться додаткові два роки, в підрахунках експертів була меншою – 18–20 млрд євро.

Як відомо, Греція вже отримала 240 млрд євро. 110 млрд євро були схвалені у 2010 р. і 130 млрд євро – на початку 2012 р. Греція вже зверталася за наступним пакетом фінансування в 31 млрд євро.

Рішення по Греції кредитори намагатимуться прийняти до 16 листопада, коли потрібно буде виділити Греції нові 31 млрд євро для виплат по облігаціях (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 26.10).

Европейские автопроизводители готовы пойти на крайние меры. Обвал продаж, вызванный долговым кризисом в южных странах еврозоны, резко обострил в Европе проблему избыточных мощностей. Уже поступают сообщения

о закрытии целых заводов. И это только начало, предупреждают эксперты.

Ford закрывает три завода, Peugeot Citroen получает много-миллиардные госгарантии, Daimlerснижает прогноз, Volvo сокращает производство... Пришедшие всего за несколько последних дней сообщения говорят о том, что нараставший в течение нынешнего года кризис в европейской автомобильной промышленности в настоящее время вступает в новую фазу: производители уже перестали бить тревогу и начинают бить по тормозам.

К наиболее радикальным мерам прибегла американская корпорация Ford. Подсчитав, что производственная деятельность ее весьма разветвленного европейского подразделения принесет ей в этом году свыше 1,5 млрд долл. убытков, она решила на закрытие сразу трех заводов – двух средних по размерам в Англии, на которых трудятся в общей сложности порядка 1400 человек, и одного крупного в бельгийском Генке. Там к концу 2014 г. лишатся работы сразу 4300 человек. Кроме того, в регионе под угрозой окажутся еще свыше 5000 рабочих мест, напрямую зависящих от закрывающегося предприятия.

В результате такой реструктуризации производственные мощности Ford в Европе (за исключением России, что особо подчеркивается в официальном сообщении корпорации от 25 октября) сократятся на 18 % или 355 тыс. автомобилей в год. Это должно обеспечить ежегодную экономию в 450-500 млн долл.

Крупномасштабное сокращение рабочих мест – мера всегда болезненная: она ведет к ожесточенному сопротивлению профсоюзов, вызывает резко отрицательную реакцию в политических кругах и подрывает имидж бренда в глазах потребителей. Так что 24-часовая спонтанная блокада важнейшего европейского испытательного полигона корпорации Ford в бельгийском Ломмеле – это лишь первая акция протеста против решения свернуть производство в Генке.

Без широкомасштабной реструктуризации не обойтись и крупнейшему во Франции, второму по величине в Европе автопроизводителю Peugeot Citroen (PSA). Его руководство уже объявило о необходимости сократить на своих французских предприятиях порядка 8000 рабочих мест.

В конце сентября глава PSA Ф. Варен признался, что в настоящее время компания теряет примерно 200 млн евро в месяц. В следующем году эта сумма хоть и сократится, но все еще будет составлять ежемесячно не менее 100 млн. «Сохранять нынешнее положение дел невозможно», – подчеркнул топ-менеджер, оправдывая намерение сократить штаты.

Глава Peugeot Citroen убежден, что закрывать предприятия придется не только ему, но и руководителям других автоконцернов.

Одни эксперты полагают, что в Европе лишними являются сейчас порядка 10 фабрик, другие говорят о пяти более или менее крупных заводах типа фордовского в Генке и опелевского в Бохуме. При этом речь идет прежде всего о производителях машин для нижнего и среднего ценовых сегментов. Именно этот рынок больше всего пострадал от долгового кризиса в еврозоне. Поэтому в особо опасной ситуации сейчас оказались компании, продукция которых традиционно пользовалась повышенным спросом в Италии, Испании и Франции и которые в своем бизнесе были слишком ориентированы на Европу (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 29.10).

Кризис продаж в Европе в полной мере коснулся автопроизводителей. Немецкий автогигант Daimler (концерн, в который входит Mercedes-Benz Cars Group. – Ред.) тоже вынужден пересмотреть свои прогнозы на 2012 г.

Глава Daimler Д. Цетше пока опирается на то, что операционная прибыль может составить около 8 млрд евро, то есть доход будет примерно на 9 % ниже уровня прошлого года. Швабы намерены в ответ на это принять программу экономии. В целом концерн Daimler в III квартале заработал 1,2 млрд евро, что на 11 % меньше, чем в прошлом году. Объемы продаж возросли на 8 % и составили 28,6 млрд евро.

На 2013 г., учитывая индекс Дах, концерн предполагает «существенное ухудшение рыночных условий», которое будет иметь значительное давление на установленные им самим показатели (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 29.10).

Відтік капіталу з китайської економіки у 2011 р. становив більше 600 млрд дол., а за останні 11 років – 3,79 трлн дол. Про це повідомляється в дослідженні американської організації Global Financial Integrity (GFI), передає Lenta.ru.

За словами гендиректора GFI Р. Бейкера, таких результатів з виведення коштів немає ні в одній країні світу. Капітал виводять в основному за допомогою спотворення даних при виставленні рахунків-фактур: китайські імпортери домовляються з іноземними постачальниками про завищення закупівельних цін, розміщуючи таким чином кошти за кордоном.

У GFI підраховали, що за допомогою такої практики китайці незаконно перевели за кордон понад 86 % від усієї суми за 11 років.

Компанії повертають виведені кошти під виглядом іноземних інвестицій, щоб отримати податкові знижки та інші пільги. Фізичні особи виводять кошти, щоб отримати з них більший дохід, ніж пропонують китайські банки.

Як приклад GFI наводить Британські Віргінські Острови з населенням в 28 тис. людей, які інвестували в економіку КНР 213,7 млрд дол. тільки у 2010 р.

На думку дослідників, відтоку капіталу сприяють невдоволення громадян банківською системою країни, яка субсидує держкомпанії коштами вкладників, а також прагнення компаній ухилитися від податків. Істотну частку виведених коштів становлять хабарі та відкати, але з'ясувати їх точний обсяг у загальній сумі відтоку дослідникам не вдалося (***Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 26.10).***

Бюлетень підготували:
Т. Гранчак, І. Соколова, Ю. Якименко.
Редакційна група: Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 30.10.2012.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк офс. Обл.-вид. арк. 2,90. Гарнітура Times,
HeliosCompressed, HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.